

Omgang met overlast groen 2017



Omgang met overlast groen 2017

Titel: Omgang met overlast groen 2017
Datum: 19 september 2017
Auteur(s): A. (Anton) van Oijen en E. (Eric) Pladdet
Zaaknummer: SOM/2016/023762

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Terugblik reeds vastgesteld beleid	4
2.1 Groenvisie	4
2.2 Boomvisie.....	4
2.3 Groenbeleidsplan	5
2.4 Bomenstructuurplan	5
3. Ontstaan van overlast	7
3.1 Ongelukkige boomkeuze	7
3.2 Veranderende 'natuurlijke' omstandigheden	7
3.3 Veranderende 'ruimtelijke' omstandigheden.....	8
3.4 Nieuwe ontwikkelingen grenzend aan openbaar gebied.....	8
3.5 Acceptatiegrens.....	8
3.6 Bomen van particulieren	8
3.7 Ongelukkige soortkeuze groenbeplanting	9
3.8 Veranderende 'ruimtelijke' omstandigheden groenbeplanting.....	9
3.9 Acceptatiegrens groenbeplanting	9
4. Omgang met overlast	11
4.1 Boomstatus versus overlast.....	12
4.2 Groenstatus versus overlast.....	13
4.3 Algemene uitgangspunten	13
4.4 Beheer	16
5. Overlast en beleid	20
Bijlagenrapport	24
Schaduw.....	26
Druipen	29
Zachte vruchten.....	34
Harde vruchten.....	36
Afval van bladeren en bloesems.....	38
Allergie voor bomenstuifmeel	41
Wortelopdruk (opdruk verharding)	44
Ingroei van wortels in rioleringen	48
Schade van bomen aan bouwwerken	50
Angst voor omwaaien of afvallende takken	52
Zonnepanelen.....	54
Overhangende boomtakken.....	58
Overhangend groen	60
Uitzicht verkeershoek.....	64
Onkruidgroei plantsoen	66
Eikenprocessierups	68
Overige klachten	71
Derving van inkomsten bij agrariërs of ondernemers	73



1. Inleiding

Someren is een groene gemeente met circa 745.000 m² openbaar groen binnen de bebouwde kom. Binnen de bebouwde kom staan circa 8.300 bomen geregistreerd.

Onze ambitie om het groen karakter van de gemeente te handhaven staat vast. Het groen, de bomen en boomstructuren van onze gemeente vinden wij erg belangrijk en koesteren we.

Door veranderende natuurlijke en ruimtelijke omstandigheden komen onze bomen echter steeds vaker onder druk te staan.

In onze visie op bomen staat het behoud van met name oudere bomen en boom- en groenstructuren voorop.

Om deze ambitie concreet te maken heeft het college opdracht gegeven om een breed en integraal bomenbeleidsplan (2008) op te stellen (zie afbeelding 1 – opbouw van het bomenbeleidsplan, pag. 8) en een groenvisie (2017).

Ondanks deze ambitie kan het voorkomen dat de gemeente genoodzaakt is om keuzes te maken die er toe leiden dat de bomen en het groen niet langer gehandhaafd kunnen blijven. In dergelijke gevallen zijn de onderstaande uitgangspunten een belangrijk afwegingskader.

In paragraaf 4.1 zijn deze uitgangspunten uitgebreid beschreven:

1. (Verkeers)veiligheid
2. Gezondheid en hygiëne
3. Beheer(kosten)
4. Zwaarwegend maatschappelijk belang
5. Schade

Overlast is een belangrijk thema binnen het bomenbeleidsplan 2008 en de groenvisie 2017.

De module omgang met overlast groen 2017 is een apart uitgewerkt beleidsstuk dat duidelijke uitspraken doet over de overlast die bomen en groen geven, wat de gemeente hier aan doet en waar haar inzet stopt.

Niet elke vorm van overlast is op te lossen.

Communicatie van deze standpunten moet ervoor zorgen dat er draagvlak en tolerantie wordt gecreëerd bij de burger.

Leeswijzer

De module omgang met overlast groen 2017 is verdeeld in een hoofdnota en bijlagenota. De hoofdnota beschrijft de algemene uitgangspunten voor de omgang met overlast. Zij geeft aan welke beheermaatregelen toegepast kunnen worden en gaat in op het spanningsveld tussen de groen- en boomstatus en de mate overlast.

In de bijlagenota worden de meest voorkomende vormen van overlast individueel behandeld en wordt het standpunt van de gemeente ten aanzien van het specifieke onderwerp toegelicht.

In het schema op pagina 19 tot en met 23 zijn de overlastonderwerpen samengevat.

2. Terugblik reeds vastgesteld beleid

De belangrijkste punten uit deze beleidsstukken (visie en bomenstructuurplan) in relatie tot de module 'Omgang met overlast groen 2017' zijn hieronder kort opgesomd.

2.1 Groenvisie

In september 2017 is de Groenvisie 2017 voor het openbaar groen binnen de kom vastgesteld. Met het vaststellen van de inhoud van dit plan legt het gemeentebestuur de visie met betrekking tot het openbaar groen in de kernen vast. De Groenvisie 2017 heeft daarbij betrekking op de openbare ruimte als geheel en de rol van het openbaar groen hierin en gaat specifiek in op de bouwstenen van de uiteindelijk gewenste groenstructuur:

- Ruimtelijk: dorpse structuur bestaande uit herkenbare onderdelen door toepassing van specifieke groentypen per element.
- Functioneel: gebruik en beleving, veilig en toegankelijk openbaar groen
- Organisatorisch: rolverdeling gemeente en bewoners bij ontwikkeling gewenste structuur

De groenvisie geeft hiermee richting en legt accenten voor de groenstructuur. De thema's geven hieraan direct (bijv. biodiversiteit) of indirect (landelijke Brabantse karakteristiek – groene dorpsranden) invulling.

De huidige en gewenste groenstructuur zijn opgebouwd uit de bouwstenen uit de groenvisie. De groenstructuurkaarten geven per kern de belangrijkste groenelementen weer (behouden huidige groenstructuur) en de locaties waar ontwikkelingen nodig zijn (ontwikkelen gewenste groenstructuur). Deze groenelementen zijn bepalend voor de uitstraling en de onderlinge samenhang van de kern. Het overige groen in de kernen is met name bepalend voor het woongenot van de bewoners in de directe omgeving. Vooral dit groen biedt ruimte voor een flexibele invulling die mee beweegt met de maatschappelijke ontwikkelingen/behoefte (denk bijvoorbeeld aan waterberging, speelbehoefte, recreatie etc.).

De belangrijkste punten m.b.t. overlast en tolerantie zijn:

- Meer tolerantie ontwikkelen voor het hebben van openbaar groen in de gemeente en de overlast die dit kan veroorzaken.
- Duidelijk laten zien waar de gemeente acties onderneemt en waar haar inzet stopt.
- Communicatie sterk inzetten voor tolerantie en begrip.

2.2 Boomvisie

De boomvisie en het bomenstructuurplan zijn in 2008 vastgesteld evenals de module 'Omgang met overlast bomen'. De module 'Omgang met overlast bomen' is gewijzigd in 'Omgang met overlast groen 2017'.

In de boomvisie is aangegeven hoe de gemeente Someren met haar bomen wil omgaan. De boomvisie gaat uit van 'kiezen voor kwaliteit'. Meer kwaliteit met minder bomen maar met behoud van het groene karakter. Het kwantitatieve bomenbestand moet hierbij wel intact blijven, daarbij uitgaande van duurzame en gebiedseigen bomen die voor een lange termijn zijn aangeplant. De visie geeft richtlijnen hoe onder andere om te gaan met:

- Verjonging in relatie tot de status van de boomstructuren

- Lanen waar bomen onder slechte omstandigheden groeien en duurzaam behoud niet gewaardborgd is. Afhankelijk van de boomstatus wordt investering in deze lanen overwogen. Dat kan zijn vervangen van de laanstructuur (met gepaste investering in groeiplaats en aanplant diktemaat bomen of investeren in de groeiplaats met behoud van de bomen).
- We streven ernaar meer oude bomen te krijgen. Er wordt telkens gestreefd naar behoud van oude bomen.

De belangrijkste punten m.b.t. overlast zijn:

- Meer tolerantie ontwikkelen voor het hebben van bomen in de gemeente en de overlast die dit kan veroorzaken.
- Duidelijk laten zien waar de gemeente acties onderneemt en waar haar inzet stopt.
- Communicatie sterk inzetten voor tolerantie en begrip.

2.3 Groenvisie 2017

De Groenvisie 2017 geeft richting aan het gewenste beeld, de (te ontwikkelen) waarden en de functionaliteit van de groene buitenruimte binnen de bebouwde kommen in de gemeente Someren. Actueel groenbeleid is vereist om effectief te anticiperen op (maatschappelijke) veranderingen in de openbare ruimte waarin het belang van groen steeds meer wordt onderkend en de inrichting en het onderhoud van het openbaar gebied betaalbaar te houden. Tevens biedt het plan handvatten voor het betrekken van bewoners en het eenduidig handelen bij specifieke (individuele) vragen.

In het eerste kwartaal van 2014 heeft de gemeenteraad de Beleidskaders stedelijk groen 2014 vastgesteld. Deze beleidsregels zijn richtinggevend voor de Groenvisie 2017. Het beleid is uitgewerkt en aangevuld, om het openbaar groen in stand te kunnen houden in de huidige tijdsgeschiedenis.

2.4 Bomenstructuurplan

Eind 2008 is het besluit genomen om het bomenstructuurplan vast te stellen. In het bomenstructuurplan is aangegeven hoe Someren haar groene karakter met behulp van bomen(structuren) verder kan ontwikkelen en is een indeling gemaakt in de inspanning tot behoud van de bomen(structuur).

Het behouden van kenmerkende structuren staat centraal. Dit betekent in beginsel het behoud van het huidige bomenbestand als de bomen de huidige plek duurzaam gehandhaafd kunnen blijven (boven en ondergrondse ruimte). Als dit niet mogelijk is, dan worden de bomen vervangen met als doel om de functie en het beeld zoals beschreven in het bomenstructuurplan voor de toekomst te gaan vervullen. Er wordt dan gericht geïnvesteerd in de groeiplaatsomstandigheden en een zwaardere maat boom wordt aangeplant om ervoor te zorgen dat het beeld en de functie op kortere termijn wordt gerealiseerd.

Overlast is een subjectief begrip dat pas goed kan worden benaderd als de mate van overlast wordt afgezet tegen de waarde van de boom voor de gemeenschap (maatschappelijk belang). Met behulp van het bomenstructuurplan is een indeling in waarde/boomstatus per structuurtype gemaakt. In hoofdstuk 4 is deze belangenafweging verder beschreven.

3. Ontstaan van overlast

Voordat de verschillende vormen van overlast worden beschreven, past het om kort stil te staan bij de vele voordelen het openbaar groen (inclusief de bomen) geven. Het is uiteraard niet de bedoeling om in deze module alleen de negatieve aspecten van openbaar groen te onderschrijven.

Stel u zelf in gedachten uw woonomgeving maar eens voor zonder openbaar groen en bomen..... Bedenk daarbij welke gevolgen dit heeft voor uzelf en uw omgeving (mens en dier).

Naast de vele voordelen die het openbaar groen ons geeft, wordt ook overlast ervaren. De gemeente wordt jaarlijks vele malen door haar burgers benaderd, met het verzoek om de overlast te reduceren of zelfs "het probleem" weg te nemen. Vaak betekent dit een verzoek om openbaar groen te verwijderen of bomen te kappen en te vervangen door een andere soort.

Overlast is een subjectief begrip, dat onder verschillende omstandigheden ontstaat. Voor bomen is dat bijvoorbeeld:

1. Ongelukkige boomkeuze
2. Veranderende 'natuurlijke' omstandigheden
3. Veranderende 'ruimtelijke' omstandigheden
4. Nieuwe ontwikkelingen grenzend aan openbaar gebied
5. Acceptatiegrens

Voor groenvakken met beplanting is dat bijvoorbeeld:

1. Ongelukkige soortkeuze
2. Veranderende ruimtelijke omstandigheden
3. Acceptatiegrens

3.1 Ongelukkige boomkeuze

Een geschikte boom kiezen die voldoende ruimte heeft en geen overlast veroorzaakt, valt niet mee. Dit geldt met name voor boomsoorten en cultivars waar op lange termijn nog weinig ervaring mee is opgedaan. Het kan dus incidenteel voorkomen dat de bomen zich anders gedragen dan de ontwerper voor ogen had. Het bomenstructuurplan geeft handvatten bij toekomstige ontwikkelingen. De uitvoering van het bomenbeleidsplan beoogt een kwaliteitsslag te maken in het bomenbestand van Someren. Deze kwaliteitsslag is niet in een aantal jaren volledig door te voeren.

3.2 Veranderende 'natuurlijke' omstandigheden

In het verleden was er geen overlast door bijvoorbeeld (a.) processierups of (b.) druipende lindes.

- a. Begin van de jaren negentig is de overlast met de processierups ontstaan. Voor deze tijd kende men in Nederland geen processierups. Als gevolg van klimaatveranderingen en meer gunstige omstandigheden hebben de rupsen zich vanuit het Middellandse zeegebied over Europa verspreid tot in Nederland.
- b. Vroeger was er nauwelijks tot geen overlast als gevolg van het druipen van de lindebomen. Het verslechteren van de standplaats van de boom en klimaatveranderingen maakt een groot aantal lindebomen gevoelig voor luizen en daarmee het druipen. Daarnaast is het niet meer toegestaan om luizen te bestrijden met het chemische bestrijdingsmiddel acefaat.

Inmiddels maakt de luizenplaag een opmars naar andere boomsoorten. Esdoorn, Eik, Haagbeuk en zelfs Iepen worden door de luizen bezocht en geven in meer of mindere mate overlast van 'luizenplak'.

Wat de toekomst ons brengt is onzeker. Bomen die nu geen overlast veroorzaken, kunnen dat in de toekomst wellicht wel gaan doen. Bomen die nu wel overlast veroorzaken, kunnen dat in de toekomst wellicht niet meer doen.

3.3 Veranderende 'ruimtelijke' omstandigheden

Onze leefomgeving wordt steeds drukker en moet daarnaast ook steeds meer functies kunnen vervullen. Bomen die tientallen of zelfs honderd jaar geleden zijn aangeplant hebben zich onder andere omstandigheden kunnen ontwikkelen. Veranderende ruimtelijke omstandigheden zetten de keuzes van toen in een ander perspectief. Er moeten keuzes gemaakt worden.

Ten aanzien van veiligheidsaspecten speelt de veiligheid van voetgangers en fietsers een belangrijke rol.

Het bomenbeleidsplan geeft richting om deze keuzes voor de toekomst goed te kunnen maken.

3.4 Nieuwe ontwikkelingen grenzend aan openbaar gebied

Een veel voorkomende situatie van overlastervaring zijn nieuwe ontwikkelingen op percelen die aansluiten op het openbaar gebied. Bij nieuwe ontwikkelingen worden bestaande bomen helaas niet altijd meegenomen bij het maken van keuzes. Hierdoor komt het voor dat bouwwerken, schuttingen, keermuurtjes, etc. op een te korte afstand van de bomen worden geplaatst. Wanneer de bestaande situatie inclusief bomen beter worden meegenomen bij de planvorming, dan kunnen problemen voorkomen worden.

3.5 Acceptatiegrens

Overlast is een subjectief begrip. Wat de ene persoon als overlast ervaart, is voor de ander geen probleem. M.a.w. de acceptatiegrens van iedereen is anders. Wanneer een woning van eigenaar verandert kan de acceptatiegrens in relatie tot de overlastervaring dus ook veranderen. Waar in het verleden geen overlast werd ervaren kan dit nu wel het geval zijn.

3.6 Bomen van particulieren

Bomen van particulieren kunnen tussen de burens onderling voor ergernissen zorgen. Voor deze gevallen verwijzen we naar het burgerlijk wetboek Artikel 5.42 en de APV van de gemeente Someren waarin de rechten en plichten van de boomeigenaar in relatie tot de standplaats van de boom zijn beschreven.

Daarnaast is in de APV opgenomen wanneer een kapvergunning verplicht is (gemeente neemt besluit) en voor welke bomen geen kapvergunning nodig is (burger neemt besluit).

De bomenstichting (www.bomenstichting.nl) heeft op haar website de meest voorkomende vragen over bomen op een heldere en duidelijke manier verwoord.

3.7 Ongelukkige soortkeuze groenbeplanting

Een geschikte vakbeplanting kiezen die voldoende ruimte heeft en geen overlast veroorzaakt, valt niet mee. Dit geldt met name voor (relatief) nieuwe heestersoorten en cultivars waar op lange termijn nog weinig ervaring mee is opgedaan. Het kan dus incidenteel voorkomen dat de heesters zich anders gedragen dan de ontwerper voor ogen had. Het nog op te stellen groenbeheerplan moet handvatten geven bij toekomstige ontwikkelingen.

De uitvoering van het groenbeleidsplan beoogt een kwaliteitsslag te maken in het openbaar groen van Someren. Deze kwaliteitsslag is niet in een aantal jaren volledig door te voeren.

3.8 Veranderende 'ruimtelijke' omstandigheden groenbeplanting

Onze leefomgeving wordt steeds drukker en moet daarnaast ook steeds meer functies kunnen vervullen. Groenbeplanting die tientallen jaren geleden zijn aangeplant hebben zich onder andere omstandigheden kunnen ontwikkelen. Veranderende ruimtelijke omstandigheden zetten de keuzes van toen in een ander perspectief. Er moeten keuzes gemaakt worden.

Ten aanzien van veiligheidsaspecten speelt de veiligheid van voetgangers en fietsers een belangrijke rol.

Het groenbeleidsplan geeft richting om deze keuzes voor de toekomst goed te kunnen maken.

3.9 Acceptatiegrens groenbeplanting

Overlast is een subjectief begrip. Wat de ene persoon als overlast ervaart, is voor de ander geen probleem. M.a.w. de acceptatiegrens van iedereen is anders. Wanneer een woning van eigenaar verandert kan de acceptatiegrens in relatie tot de overlastervaring dus ook veranderen. Waar in het verleden geen overlast werd ervaren kan dit nu wel het geval zijn.



"Ik hou ontzettend van bomen, ik heb alleen zo'n hekel aan de zijtakken"



4. Omgang met overlast

In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan hoe de gemeente omgaat met overlast van bomen en groen. Hierbij wordt ingegaan op de relatie overlast versus boomstatus/groenstatus en de algemene uitgangspunten.

De individuele overlastonderwerpen worden uitgebreid toegelicht in de bijlagenota. In dit hoofdstuk wordt wel al duidelijk welke individuele overlastonderwerpen nooit reden zijn tot kappen van een boom of het verwijderen van het groen. Welke onderwerpen in relatie tot de boomstatus/groenstatus en algemene uitgangspunten belicht moeten worden en welke onderwerpen incidenteel reden kunnen zijn tot het kappen van een boom of het verwijderen van groen.

Wanneer overlast weg te nemen is door reguliere beheermaatregelen toe te passen wordt dit uiteraard gedaan. Extreme vormen van snoeien zoals bijvoorbeeld kandelaberen (op stompem zagen) wordt niet meer toegepast. In paragraaf 4.2 zijn de beheermaatregelen uitgewerkt.



Boomstatus/groenstatus versus overlast

In bovenstaand schema is aangegeven dat een afweging gemaakt dient te worden tussen de boomstatus/groenstatus (i.r.t. de boom/groenstructuur) en de mate van overlast. Kort betekent dit: "Het belang staat centraal". Niet alle groen of bomen zijn even belangrijk en de mate van overlast verschilt ook per situatie. De gemeente heeft de taak om hier een balans in te vinden. Wanneer overlast eenzijdig wordt benaderd, ontstaat ad-hoc beleid.

4.1 Boomstatus versus overlast

Indeling Boomstatus & Boomstructuren		
Zeer belangrijk	Belangrijk	Regulier
Hoofdontsluiting Ontsluiting dorpskern Beeldbepalende bomen Pleinen Bijzondere plekken	Wijkontsluiting breed profiel Bedrijventerrein Groenzones Fietsroutes	Wijkontsluiting smal profiel Woonstraat

Schema prioritering in boomstatus cf. structuurtypen uit het bomenstructuurplan

Bomen in zeer belangrijke structuren (hoofdontsluiting, ontsluiting dorpskern, beeldbepalende bomen, pleinen en bijzondere plekken) mogen dus in beginsel bepaalde overlast geven. Zware overlast bij reguliere bomen kan afhankelijk van de vorm van overlast reden zijn om bomen te vervangen.

Bij de afweging tussen overlast en boomstatus spelen de algemene uitgangspunten een rol.

1. (Verkeers)veiligheid
2. Gezondheid en hygiëne
3. Beheer(kosten)
4. Zwaarwegend maatschappelijk belang
5. Schade

De algemene uitgangspunten zijn in paragraaf 4.3 uitgewerkt.

Een aantal overlastonderwerpen op zichzelf zijn nooit een reden tot kappen van bomen. Bijvoorbeeld:

- Bladval, bloesem
- Harde vruchten (eikels, kastanjes, beukenootjes)
- Vermeende derving van inkomsten
- Angst voor omwaaien of vallende takken (boom is veilig)
- Overige klachten (insecten/ongedierte/vogels)

Bij een aantal overlastonderwerpen is een belangenafweging i.r.t. de boomstatus aan de orde. Bijvoorbeeld:

- Zachte vruchten (peren, pruimen, appels)
- Worteldruk in relatie tot beheer(kosten)
- Druipen
- Schaduw

In uitzonderlijke gevallen zijn onderstaande overlastonderwerpen een reden tot kappen van een boom:

- Eikenprocessierups
- Allergie voor stuifmeel
- Wortelingroei in riolering
- Schade aan bouwwerken

4.2 Groenstatus versus overlast

Indeling Groenstatus & Groenstructuren		
Zeer belangrijk	Belangrijk	Regulier
Hoofdontsluiting Ontsluiting dorpskern Beeldbepalend groen Pleinen Bijzondere plekken	Wijkontsluiting breed profiel Bedrijventerrein Groenzones Fietsroutes	Wijkontsluiting smal profiel Woonstraat

Schema prioritering in groenstatus cf. structuurtypen uit het groenbeleidsplan

Groen in zeer belangrijke structuren, hoofdstructuren genoemd, (hoofdontsluiting, ontsluiting dorpskern, beeldbepalend groen, pleinen en bijzondere plekken) mag dus in beginsel bepaalde overlast geven.

Zware overlast bij regulier groen kan afhankelijk van de vorm van overlast reden zijn om groen te vervangen.

Bij de afweging tussen overlast en groenstatus spelen de algemene uitgangspunten een rol.

1. (Verkeers)veiligheid
2. Gezondheid en hygiëne
3. Beheer(kosten)
4. Zwaarwegend maatschappelijk belang
5. Schade

De algemene uitgangspunten zijn in paragraaf 4.3 uitgewerkt.

Een aantal overlastonderwerpen op zichzelf zijn nooit een reden tot verwijderen van groen.

Bijvoorbeeld:

- Bladval, bloesem
- Vermeende derving van inkomsten
- Overige klachten (insecten/ongedierte/vogels)

Bij een aantal overlastonderwerpen is een belangenafweging i.r.t. de groenstatus aan de orde.

Bijvoorbeeld:

- Zachte vruchten (bessen)
- Schaduw

In uitzonderlijke gevallen zijn onderstaande overlastonderwerpen een reden tot verwijderen van groen:

- Allergie voor stuifmeel
- Wortelingroei in riolering
- Schade aan bouwwerken

4.3 Algemene uitgangspunten

In deze paragraaf worden de algemene uitgangspunten (criteria) toegelicht, die ter overweging worden meegenomen bij de overlastbenadering.

We onderscheiden vijf criteria:

1. (Verkeers)veiligheid
2. Gezondheid en hygiëne
3. Beheer(kosten)
4. Zwaarwegend maatschappelijk belang
5. Schade

Veiligheid

Als een boom door standplaats of conditie de veiligheid in het geding brengt worden maatregelen genomen (bijvoorbeeld kap, snoei, verankeren).

Bij twijfelgevallen wordt er nader onderzoek uitgevoerd om vast te stellen of de veiligheid gewaarborgd is.

Daarnaast kan een belangenafweging om verkeersveiligheid te vergroten ertoe leiden dat bomen worden verwijderd. Dit kan conform de richtlijnen verwijderen bomen op kruisingen en bij inritten (evaluatie van deze richtlijnen is behandeld in de commissie Ruimte op 14 maart 2007) en in relatie tot de beleidsnota "veiligheid voetgangers en fietser".

Voor het groen wordt met name gekeken naar de verkeersveiligheid (overzicht) en de veiligheid van het groen op de plaats waar het staat (donkere, sociaal onveilige locaties).

In deze nota zijn de knelpunten ten aanzien van de (verkeers)veiligheid in beeld gebracht. Daar waar bomen of groen deze veiligheid in het geding brengen en er geen gepaste alternatieven mogelijk zijn, dan kan dit er toe leiden dat een boom gekapt wordt of dat het groen wordt vervangen.

Gezondheid en hygiëne

Een aantal gevallen van overlast heeft effect voor de volksgezondheid. Daar waar maatregelen ingezet kunnen voor effectieve bestrijding worden ze toegepast. Een voorbeeld hiervan is de eikenprocessierups.

De eikenprocessierups kan echter effectief bestreden worden en is daarom in beginsel zelden een reden om een boom te kappen.

Overlast door bijvoorbeeld stuifmeel is niet geheel op te lossen. Stuifmeel komt immers van ver. In het verleden heeft de gemeente er toch voor gekozen om in uitzonderlijke gevallen een boom te kappen. Om aan te tonen dat de allergie directe en onaanvaardbare gevolgen heeft, is een doktersverklaring met bijgevoegde allergietest vereist. Met deze verklaring zoekt de gemeente naar oplossingen voor de boom/bomen die directe invloed heeft op de ernst van de allergie.

Insecten en ongedierte kunnen voor een burger overlast veroorzaken maar brengen, behoudens de eikenprocessierups, geen gezondheidsrisico's met zich mee. Voor dit soort overlast neemt de gemeente in principe geen maatregelen.

Daar waar ernstige overlast de bedrijfshygiëne en gezondheidsrisico's in gevaar brengt, worden maatregelen getroffen of bij hoge uitzondering kap van de bomen of vervanging van het groen overwogen. De voorwaarde is dat deze overlast zichtbaar of aantoonbaar is.

Beheer(kosten)

Wanneer elke vorm van overlast moet worden aangepakt, zijn geen budgetten groot genoeg. Een burger moet zowel de lusten als de lasten van openbaar groen inclusief bomen in bepaalde mate

tolereren. Daar waar beheermaatregelen genomen worden, wordt een afweging gemaakt voor de langere termijn.

Wanneer overlast structureel voor meer dan reguliere beheerkosten zorgt en niet effectief is op te lossen (verkeerde boom of groen op de verkeerde plaats), zijn de beheerkosten (op lange termijn) een argument om bomen of groen (vervroegd) te vervangen; e.e.a. in relatie tot het bomenstructuurplan en het groenbeleidsplan, die de prioriteit bepalen van de ingrepen. Het bomenstructuurplan en het groenbeleidsplan geven aan waar de inspanning tot behoud van bomen en/of groen het grootst is.

In paragraaf 4.4 worden de standpunten ten aanzien van dunnen, snoeien en kandelaberen nader toegelicht.

Binnen de gemeente Someren staan bomen die vanuit het beheerogpunt naar de toekomst niet houdbaar zijn, gezien vanuit de groeipotentie in relatie tot de ruimte in de omgeving (verkeerde boom op de verkeerde plaats). Vanuit veiligheidsredenen (in de toekomst) of overlast door druipen zijn dit bomen die in aanmerking komen voor een vervroegde vervanging.

Burgers mee laten betalen bij wegnemen overlast groen

In sommige gevallen wordt door burgers voorgesteld om zelf (een deel van) de kosten voor het wegnemen of terugdringen van overlast van groen te betalen. Dit wordt vaak aangeboden aan de gemeente als er vanuit het gemeentelijke beleids- en/of beheerogpunt geen redenen aan te dragen zijn om de overlast weg te nemen of terug te dringen.

Het huidige beleid van de gemeente is indien er sprake is van overlast en deze overlast is reden om ingrepen te doen in de openbare ruimte, dan wordt dit bekostigd door de gemeente zelf. Indien er sprake is van overlast, maar deze overlast is geen reden om in te grijpen (conform de module 'Omgang met overlast groen 2016'), zal de betrokkene hierover geïnformeerd worden.

Om diverse redenen is het dan ook niet wenselijk om de burger (een deel van) de kosten te laten betalen voor het wegnemen of terugdringen van overlast:

- a. Dit gaat ten koste van de rechtsgelijkheid die je als gemeente nastreeft voor iedere inwoner. Vermogende burgers kunnen hun invloed in (de inrichting van) de openbare ruimte laten gelden door eigen financiële middelen aan te wenden. Burgers die weinig vermogend zijn kunnen dat niet.
- b. De gemeente moet met duidelijke redenen kunnen (blijven) uitleggen waarom in de ene situatie een boom wel wordt verwijderd en in een andere zelfde situatie niet. Eenduidig en consequent beleid blijft voor iedereen werkbaar en straalt geloofwaardigheid/betrouwbaarheid uit vanuit een overheid.
- c. Dit kan ongewenste gevolgen hebben voor de instandhouding van de hoofd- en nevenstructuren in het groen. Burgers benaderen een situatie vanuit de individuele belangen en de gemeente heeft de taak om vanuit de algemene belangen te acteren en waar het past nemen ze de individuele belangen hierin mee.

Algemeen belang

De gemeente streeft ernaar het algemeen belang te dienen. Deze belangenafweging wordt gemaakt door de mate van overlast af te zetten tegen de boomstatus en/of groenstatus. Bomen en groen in zeer belangrijke structuren (hoofdontsluiting, ontsluiting dorpskern, beeldbepalende bomen/groen, pleinen en bijzondere plekken) mogen overlast geven. Wanneer de overlast daarentegen collectief

en breed gedragen wordt (vanuit de wijkraad), dan wordt deze belangenafweging en de keuze voor behoud of vervanging door het college gemaakt.

Vervangen van bomen of boomstructuren

Someren wil een groene gemeente zijn en blijven. Een praktische vertaling van de visie, "kiezen voor kwaliteit" is: "Behoud het groene karakter van Someren door bij nieuwe aanplant te kiezen voor de juiste bomen in de juiste aantallen". Met één mooie boom kan meer bereikt worden dan een laan vol probleemexemplaren. Daar waar wij bomen of boomstructuren vervangen streven wij herplant met behoud van het groene karakter na.

Omgang met overlast is een beleidsmatige vertaling van overlastonderwerpen. Het geeft het kader aan waarbinnen keuzes gemaakt kunnen worden. De praktische vertaling en uitvoering van de standpunten van de gemeente kan ertoe leiden dat bomen, groen of boomstructuren, groenstructuren vervangen worden. Met behulp van het bomenstructuurplan, het groenbeleidsplan en het nog op te stellen groenbeheerplan worden nieuwe keuzes voor boomsoort en/of beplantingsoort en aantallen gemaakt.

Omvormingen kosten geld. Waar mogelijk wordt 'meegelift' met renovaties/ reconstructies van civiele projecten. Dit is echter niet altijd op korte termijn voorzien. Als boom/groenvervanging als een apart project uitgevoerd dient te worden, dan wordt de keuze om dit wel of niet te doen door het gemeentebestuur gemaakt. Financieel gezien is het niet mogelijk om elke ongewenste situatie adequaat en direct op te lossen. De mate van overlast en beschikbare financiële middelen bepalen de volgorde en locaties waar we aan de slag kunnen gaan.

4.4 Beheer

De gemeente beschikt over bepaalde (en beperkte) budgetten. Wanneer alle soorten van gemelde overlast klakkeloos door de gemeente worden opgelost is geen budget groot genoeg. Zonder duidelijke keuzes gebaseerd op een helder beleid komt de gemeente in een moeilijke positie t.o.v. de burger terecht.

Een aantal maatregelen kunnen vanuit beheeraspecten worden uitgevoerd:

- Dunnen van het bomenbestand/groenbestand
- Snoeien van bomen
- Snoeien van groen
- Kandelaberen bomen (op stompen zagen)

Dunnen van het bomenbestand/groenbestand

In het bomenstructuurplan is tot uiting gekomen dat een aantal structuren overcompleteet zijn. Met andere woorden, met minder bomen kan hetzelfde of een beter beeld bereikt worden.

De visie van de gemeente is kiezen voor kwaliteit. Dat wil in dit geval zeggen meer kwaliteit met minder bomen en met het behoud van het groene karakter.

Waar teveel bomen op te krappe plek staan ontstaan problemen. De problemen worden dan vaak veroorzaakt door het gebrek aan boven- en/of ondergrondse groeiruimte. Een groot deel van deze problemen kunnen worden opgelost als het aantal bomen in bepaalde straten wordt terug gebracht. In het uitvoeringsplan van het bomenbeleidsplan worden de locaties en bomen waar dunning plaatsvindt opgenomen.

Snoeien van bomen

Waar problemen ontstaan of ervaren worden, wordt al snel gevraagd om bomen te snoeien. Snoeien is echter niet altijd een optie. Daar waar een extra eenmalige snoeibeurt een structurele oplossing biedt, wordt dit gedaan. Situaties waarbij dit ongewenst is, worden niet extra gesnoeid en worden conform het reguliere beheer als volgt gesnoeid:

- Jonge bomen 1x in de 3 jaar
- Bomen tussen de jeugdfase en volgroeide fase 1x in de 6 jaar
- Volgroeide bomen 1x in de 9 jaar

Al naar gelang dit nodig is. In het groenbeheerplan wordt dit nader uitgewerkt.

De wijze waarop besluitvorming plaatsvindt, verschilt per boomstatus en overlastonderwerp (boomstructuurplan). Bij zeer belangrijke boomstructuren (zie schema prioritering boomstatus) vindt besluitvorming door het College van B&W plaats.

Snoeien van groen

Waar problemen ontstaan of ervaren worden, wordt al snel gevraagd om groen te snoeien. Snoeien is echter niet altijd een optie. Daar waar een extra eenmalige snoeibeurt een structurele oplossing biedt, wordt dit gedaan. Situaties waarbij dit ongewenst is, worden niet extra gesnoeid en worden conform het reguliere beheer als volgt gesnoeid:

Sterk groeiende heesters en bodembedekkers	Jaar 0	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Jaar 6	Etc. →
Snoei gehele vak	X				X			
Randsnoei			X				X	

Groen is snoei ingreep, bij rood gebeurt er niets

Snoei gehele vak is de hele struik knippen

Randsnoei: is snoeien randen naast openbare verharding

De wijze waarop besluitvorming plaatsvindt, verschilt per groenstatus en overlastonderwerp (groenbeleidsplan). Bij zeer belangrijke groenstructuren (zie schema prioritering groenstatus) vindt besluitvorming door het College van B&W plaats.

Kandelaberen bomen

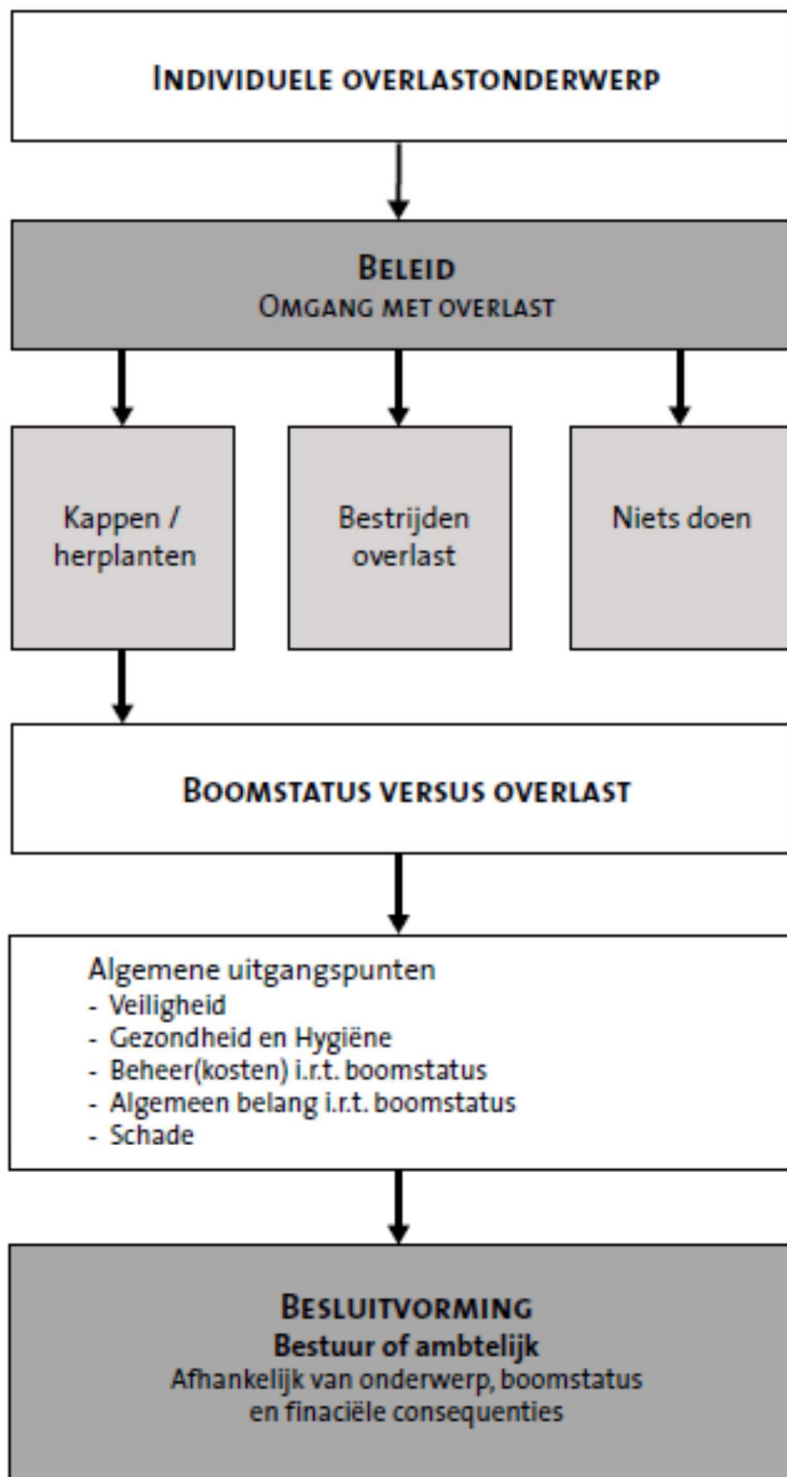
Kandelaberen is het op stompen zagen van de gesteltakken. Door deze maatregel wordt het boombeeld onherstelbaar aangetast. De eerste keer kandelaberen van een boom staat in de wet gelijk aan kap. Voor deze maatregel is dus feitelijk een kapvergunning nodig. Bovendien kan niet iedere boom het kandelaberen verdragen en kan kandelaberen leiden tot het afsterven van de boom (o.a. beuken en eiken).

Kandelaberen is in het verleden vaak als noodmaatregel toegepast bij bomen die men wilde behouden, maar waar omwille van planologische ruimte of veiligheidsaspecten (uitscheuren van zware takken) geen andere snoeimaatregelen mogelijk was.

Het kandelaberen is voor het beheer een zeer dure oplossing. Omdat de boom na de ingreep veel scheuten gaat vormen, is snoeien erg bewerkelijk en moet gemiddeld gezien eens in de 5 jaar worden uitgevoerd. De kosten voor beheer stijgen met een factor 7. Verder ontstaan er grote wonden die de kans op infectie verhogen en daardoor de gezondheid van de boom negatief kunnen beïnvloeden.

De situaties waar bomen gekandelaberd zijn blijven gehandhaafd. Kandelaberen wordt nu niet meer toegepast voor de bomen in Someren, tenzij een groot gedeelte van de bestaande structuur al gekandelaberd is en het kandelaberen van de resterende bomen voor het beeld van de structuur in relatie tot overlast gewenst is. In dergelijke gevallen kan ook overwogen worden om de gehele structuur te vervangen en in te richten conform de uitgangspunten van het bomenstructuurplan.

Op de foto op pagina 10 zijn een gedeelte van de lindes langs de Somerenseweg in Lierop gekandelaberd. Dit beeld wordt, indien nodig, doorgezet naar de resterende bomen in deze structuur. Als alternatief kan de gehele structuur worden vervangen.



5. Overlast en beleid

TYPE OVERLAST BOMEN	WANNEER ONSTAAT OVERLAST	PREVENTIE		PRAKTISCHE OPLOSSINGEN (behoud van de boom)	STANDPUNT GEMEENTE
Schaduw	Bomen ontwikkelen tijdens hun levenscyclus (grote) kronen wat kan resulteren in verminderde lichttoetreding naar woningen en tuinen	<ul style="list-style-type: none"> • Gerichte soortkeuze aangepast aan de standplaats. • Bij nieuwe ontwikkelingen en voorkeur voor boombeplanting aan de zuid of westgevel van woningen 		<ul style="list-style-type: none"> • Regulier onderhoud en gerichte snoei • Behoud van de boom 	<ul style="list-style-type: none"> • Dunnen: Bomenbestand wordt gedund o.b.v. uitvoeringsplan. • Snoeien: Regulier onderhoud en gerichte snoei. • Kappen: Als de verkeerde boom op de verkeerde plaats staat, kan dit aanleiding zijn om de boom te kappen (boomstatus vs overlast).
Druipen	Druipen van honingdauw en roetdauw als gevolg van luisaantasting. Op wegen, auto's, stoelen en parasols ontstaat een plakkerige laag.	<ul style="list-style-type: none"> • Gerichte soortkeuze aangepast aan de standplaats (op basis actuele kennis) • Geen sterk druipende soorten (op basis van actuele kennis) meer toepassen boven parkeerplaatsen of terrassen. • Goede standplaats inrichten. Bomen met een goede standplaats druipen aanzienlijk minder 		<ul style="list-style-type: none"> • Luisbestrijding met knoflook of lieveheersbeestjes • Door regen en water spoelt de honingdauw en roetdauw af • Ten tijde van overlast auto elders parkeren of beschermhoes over de auto • Ondergrondse groeiplaats verbeteren 	<ul style="list-style-type: none"> • Kappen: Zelden of nooit; Als bedrijfsmatige hygiëne in geding is, kan kap worden overwogen. Individuele overlast door druipen is geen reden tot kap. Hooguit bij extreme overlast i.r.t. boomstatus en breed gedragen aanvraag door de wijkraad. Terughoudend met inzetten van lieveheersbeestjes en knoflookinjecties (matige resultaten).
Zachte vruchten	Zachte vruchten (peren, pruimen, appels, bessen) vallen uit de boom, vallende vruchten rotten en trekken wespen aan. Mogelijk gevaar van uitglijden.	<ul style="list-style-type: none"> • Bomen met zachte vruchten niet meer toepassen boven verharding. Brede groenstroken op plantsoenen gebruiken voor deze soorten. 		<ul style="list-style-type: none"> • Situaties waar zachte vruchtdragende bomen boven verhardingen staan extra inspanning d.m.v. veegronden met behulp van burgers 	<ul style="list-style-type: none"> • Kappen: Locaties met vruchtdragende bomen boven verharding worden in overleg met bewoners gesaneerd. Vruchtdragende bomen wel toepassen in bredere groenstroken/zones indien dit mogelijk is. Vruchtdragende bomen nabij speelgelegenheden (wespen) kunnen aanleiding zijn om deze te vervangen.
Harde vruchten	In de herfst vallen zware vruchten (eikels, kastanjes) uit bomen.	<ul style="list-style-type: none"> • Niet van toepassing 		<ul style="list-style-type: none"> • Voorlichting en extra veegbeurt i.r.t. gladheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Extra veegbeurt als gladheid ontstaat door platgereden vruchten. • Kappen: Nooit.

TYPE OVERLAST BOMEN	WANNEER ONSTAAT OVERLAST	PREVENTIE		PRAKTISCHE OPLOSSINGEN (behoud van de boom)	STANDPUNT GEMEENTE
Blad en bloesem	In de herfstmaanden laten de meeste bomen hun bladeren vallen. In natte tijden kan slipgevaar ontstaan. Dakgoten en straatkolken moeten worden gereinigd, gevallen blad moet worden opgeruimd.	<ul style="list-style-type: none"> • Verstopte dakgoten kunnen voorkomen worden door een bladrooster op de dakgoot te monteren. 		<ul style="list-style-type: none"> • Voorlichting geven • Extra veegbeurt inplannen • Bladkorven planmatig plaatsen • Blad gratis naar milieustraat 	<ul style="list-style-type: none"> • Blad in plantsoenen en groenstroken mag (in principe) blijven liggen. Op verharding wordt blad opgeruimd. • Bladcampagne: Veegbeurten, planmatig plaatsen van bladkorven en blad gratis brengen naar milieustraat. • Kappen: Nooit.
Allergie voor stuifmeel	Allergie voor bomenstuifmeel: tijdens de bloeifase kunnen van bomen afkomstig stuifmeel en pollen allergische reacties veroorzaken.	<ul style="list-style-type: none"> • Niet van toepassing. Allergie door stuifmeel is door het wegnemen van bomen niet geheel op te lossen. Pollen worden over grote afstanden in de lucht verspreid. 		<ul style="list-style-type: none"> • Geen directe oplossingen voor geheel wegnemen van allergie door pollen. • Diverse websites geven informatie en tips over pollen en hoe u zelf om kunt gaan met de allergie (www.pollennieuws.nl). 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaal verhoogde concentratie van de boom voor de deur kan mogelijk zorgen voor extreme overlast. • Bij hoge uitzondering kan met een officiële doktersverklaring en/of bijgevoegde allergietest B&W besluiten een boom te kappen/vervangen.
Opdruk door wortels	Bomen wortelen in funderingen en onder verhardingen. Door diktegroei van de wortels worden tegels opgedrukt, het wegdek wordt oneffen (struikelgevaar).	<ul style="list-style-type: none"> • Inrichten van goede en ruime groeiplaatsen bij nieuwe aanplant. • Gerichte soortkeuze bij nieuwe aanplant (geen ondiep wortelende soorten in bestrating). 		<ul style="list-style-type: none"> • Standplaatsverbetering i.r.t. boomstatus. • Indien mogelijk gefaseerd wortelsnoei (vakkundige begeleiding). 	<ul style="list-style-type: none"> • Als beheerknelpunten ontstaan en de inspanning tot behoud niet in verhouding staat met de boomstatus, kan dit reden zijn om bomen te vervangen. Nooit ad-hoc, maar op basis van een plan.
Wortelgroei in riolering	Wortelgroei in een riolering vermindert de (hydraulische) functie. Op den duur ontstaan verstoppingen met alle gevolgen van dien.	<ul style="list-style-type: none"> • Goede ruime groeiplaats • Oude leidingen vervangen door moderne kunststof buizen en koppelingen voordat nieuwe problemen ontstaan. • Bij nieuwe aanleg juiste keuzes maken (e.e.a. in relatie tot technisch handboek als onderdeel van het bomenbeleidsplan). 		<ul style="list-style-type: none"> • Vervanging van oude leidingen. • Particuliere verantwoordelijkheid op eigen grondgebied. 	<ul style="list-style-type: none"> • Als stabiliteit van de bomen door verwijderen van wortels of riolering niet meer gegarandeerd is wordt kap overwogen. Door voorlichting, Boomeffectanalyse en toezicht dient ernstige wortelkap zoveel mogelijk voorkomen te worden. • Particulieren: Ernstige wortelkap van gemeentelijke bomen op particulier grondgebied (wortels > Ø 10 cm) niet toegestaan zonder schriftelijke toestemming van de opzichter.

TYPE OVERLAST BOMEN	WANNEER ONSTAAT OVERLAST	PREVENTIE		PRAKTISCHE OPLOSSINGEN (behoud van de boom)	STANDPUNT GEMEENTE
Schade aan bouwwerken	Ingroeïende wortels en/of schurende takken zorgen voor schade aan bouwwerken.	<ul style="list-style-type: none"> Goede ruime groeiplaats, bewuste soortkeuze. Inpassen van nieuwe bebouwing, bouwwerken afstemmen op bestaande situatie. 		<ul style="list-style-type: none"> Bij vermeende, beginnende schade melding maken. Niet wachten tot grote problemen ontstaan. Bij nieuwe ontwikkelingen, bestaande situatie met bomen als uitgangspunt nemen. Zo kunnen problemen in de toekomst worden voorkomen. 	<ul style="list-style-type: none"> Elke schade(claim) staat op zichzelf. Schades aan hoofdbouwwerken die niet zijn op te lossen door boomtechnische maatregelen zijn een reden om een boom te kappen. Bij schadeafhandeling aan bijgebouwen, schuttingen, tuinhuisjes, bijgebouwen, keermuurtjes etc. wordt de situatie vóór bouwwerkzaamheden als uitgangspunt genomen.
Angst voor omwaaien of afvallende takken	Mensen ervaren een gevoel van bedreiging wanneer zij de stabiliteit van bomen niet (meer) vertrouwen.	<ul style="list-style-type: none"> Voorlichting geven Voorkomen door periodieke VTA controle (zorgplicht). 		<ul style="list-style-type: none"> Zorgvuldige en planmatige VTA inspecties; gevaarlijke bomen snoeien/verankeren. 	<ul style="list-style-type: none"> Bomen worden alleen gekapt als ze bij de controle gevaarlijk blijken en niet meer behandeld kunnen worden. Door voldoende en planmatige VTA controle worden gevaren zo veel mogelijk vroegtijdig gesignaleerd.
Overhangende takken (bomen)	Bomen nabij de erfgrans kunnen door hun overhangende takken voor overlast zorgen.	<ul style="list-style-type: none"> Bomen verder van de erfgrans plaatsen, aangepaste soortkeuze. Grotere afstand van de erfgrans is echter niet altijd mogelijk. 		<ul style="list-style-type: none"> Voorlichting geven Reguliere snoei. 	<ul style="list-style-type: none"> Bomen op openbaar gebied mogen tot op de erfgrans staan. In de APV is opgenomen dat voor bomen, heesters en hagen de afstand tot de erfgrans nihil is. Bij overlast wordt indien nodig reguliere snoei toegepast. Kappen is zelden een optie: als de verkeerde boom op de verkeerde plaats staat, kan dit aanleiding zijn om de boom te kappen (boomstatus vs overlast). Aandacht voor preventie.
Eikenprocessierups	Zonder bestrijding een probleem voor welzijn en gezondheid, de rupsen hebben brandharen, contact kan tot sterke allergische reacties leiden.	<ul style="list-style-type: none"> Vroegtijdig bestrijden en de alsnog ontstane nesten opruimen. Aangepaste keuze van sortiment en variëteiten in woonwijken. 		<ul style="list-style-type: none"> Monitoring en bestrijding van rupsen in woonbuurten en belangrijke fietsroutes Gemeente heeft door jarenlange ervaring locaties goed in beeld waardoor effectieve bestrijding wordt toegepast. 	<ul style="list-style-type: none"> Effectieve bestrijding op basis van een plan. Geen bestrijding in bos, natuurgebieden met uitzondering van intensief recreatieve delen (bijv. Het Keelven). Uitzonderingen kunnen zijn intensieve recreatieve gebieden. Adequaat reageren op meldingen. Kappen: zeer zelden.
Overige insecten/ ongedierte	Diverse redenen kunnen voor een burger reden zijn om overlast te ervaren van bomen.	Niet van toepassing.		<ul style="list-style-type: none"> Goede voorlichting geven. 	<ul style="list-style-type: none"> Kappen: Nooit
Derving van inkomsten bij agrariërs of ondernemers	Schaduw, blad- en vruchtval en stofmeel kunnen de kwaliteit van terrasjes verminderen. In het buitengebied kunnen bomen zoveel schaduw geven op akkers of kassen dat de inkomsten teruglopen.	<ul style="list-style-type: none"> Gerichte soortkeuze aangepast aan de standplaats en passend in het landschap. (Dat wil zeggen geen zuileiken langs landbouwgrond omwille van schaduw). 		<ul style="list-style-type: none"> Reguliere snoei. 	<ul style="list-style-type: none"> Vermeende inkomstenderving is op zich geen reden om bomen te kappen. Als bedrijfsmatige hygiëne in gevaar is, wordt kappen overwogen.

TYPE OVERLAST BOMEN	WANNEER ONSTAAT OVERLAST	PREVENTIE		PRAKTISCHE OPLOSSINGEN (behoud van de boom)	STANDPUNT GEMEENTE
Zonnepanelen	Bomen kunnen schaduw geven op zonnepanelen, waardoor de energieopbrengst minder is	<ul style="list-style-type: none"> Nieuwbouwlocaties Locatie- en soortkeuze zoveel mogelijk richten op het zo min mogelijk belemmeren van rendement zonnepanelen Bestaande situaties Geen preventie mogelijk Herinrichting openbare ruimte <ul style="list-style-type: none"> Bij handhaving aanwezig bomenbestand geen preventie mogelijk Bij niet handhaven bomenbestand gelden regels nieuwbouwlocatie 		<ul style="list-style-type: none"> Regulier onderhoud en gerichte snoei. Goede voorlichting geven. 	<ul style="list-style-type: none"> Vermeende inkomstenderving is op zich geen reden om bomen te kappen.
TYPE OVERLAST GROEN	WANNEER ONSTAAT OVERLAST	PREVENTIE		PRAKTISCHE OPLOSSINGEN (behoud van het groen)	STANDPUNT GEMEENTE
Uitzicht verkeershoek	Belemmering uitzicht door takken van heesters en hagen in de openbare ruimte.	<ul style="list-style-type: none"> Voorkomen door extra controle toezichthouders gemeente Bij renovaties kiezen voor bodembedekkende heesters, gras of verharding 		<ul style="list-style-type: none"> Vroegtijdig snoeien van de uitzichthoeken Minimaal jaarlijks snoeien, zo nodig vaker 	<ul style="list-style-type: none"> Bij overlast wordt indien nodig reguliere snoei toegepast. Hoge struiken, hagen en/of gras die een onveilige onoverzichtelijke situatie veroorzaken en waar reguliere snoei niet afdoende is, worden zo spoedig mogelijk gesnoeid door de gemeente. Is regulier onderhoud niet afdoende en de verkeersveiligheid in het geding, zal gezocht worden naar een structureel veilige oplossing Aandacht voor preventie.
Overhangende takken (groen)	Heesters en hagen nabij de erfgrans kunnen door hun overhangende takken voor overlast zorgen.	<ul style="list-style-type: none"> Daar waar de gemeente alternatieven ziet voor aanplant van heesters en hagen wordt gekozen voor een ruime plantafstand t.o.v. erfgrans, trottoir, fietspad of rijbaan. 		<ul style="list-style-type: none"> Voorlichting geven Reguliere snoei. 	<ul style="list-style-type: none"> Heesters en hagen op openbaar gebied mogen tot op de erfgrans staan. In de APV is opgenomen dat voor bomen, heesters en hagen de afstand tot de erfgrans nihil is. Bij overlast wordt indien nodig reguliere snoei toegepast. Bij overlast van heesters en hagen op particulier terrein mag de burger na toestemming van de gemeente de heesters en/of hagen zelf snoeien. Rooien is zelden een optie, tenzij het verkeerde plantsoen op de verkeerde plaats staat. Aandacht voor preventie.
Onkruidgroei plantsoen	Er wordt geen of te weinig onderhoud gepleegd.	<ul style="list-style-type: none"> Voorkomen door regelmatig steekproefsgewijs te controleren (maandelijks) Open plekken 1x per jaar inboeten. 		<ul style="list-style-type: none"> Planmatige controleren Open plekken 1x per jaar inboeten. 	<ul style="list-style-type: none"> Bij overlast en daardoor overschrijding van de beeldkwaliteit wordt de aannemer door de toezichthouder van de gemeente gesommeerd onderhoud te plegen. Indien burgers een hogere beeldkwaliteit wensen dan gebruikelijk is, kan de burger het groenvak in adoptie nemen en onder voorwaarden het onderhoud zelf uitvoeren.

Bijlagenrapport

INDIVIDUELE VORMEN VAN OVERLAST NADER UITGEWERKT



Schaduw

Boomsoorten met dichte kronen creëren veel schaduw. In hete zomers wordt van deze schaduw dankbaar gebruik gemaakt.

Waardoor ontstaat overlast?

De lichtinval in huiskamers of op tuinen wordt beperkt waardoor het woongenot wordt verminderd en of planten minder goed groeien.

Preventie en praktische oplossingen

Bij het aanplanten van nieuwe bomen wordt de keuze van de boom afgestemd op de locatie. Hiervoor is het bomenstructuurplan de basis. Met behulp van het bomenstructuurplan worden boomkeuzes in relatie tot de boomstructuur en planologische ruimte gericht gemaakt. Daar waar planologische ruimte een eenzijdige bomenlaan toestaat, wordt de voorkeur gegeven voor de zonzijde van de gevel van de woning (zuid – west).

Bij bestaande bomen kan de schaduwwerking bij een aantal boomsoorten beperkt worden door het uitlichten of opkronen van de kroon (regulier beheer). Een aantal boomsoorten verdraagt deze ingreep niet. Deze keuze wordt door de vak afdeling groen gemaakt.

Kandelaberen (op stompem zagen) wordt niet meer uitgevoerd. Dit vanwege de onherstelbare aantasting van het boombeeld, verzwakken van de gezondheid (vitaliteit) van de boom en de verhoogde beheerkosten.

Standpunt gemeente

Schaduwwerking is zelden een reden tot kappen van bomen. Waar de ene burger grote bomen voor het huis ervaart als overlast (donker binnen) wordt het door een ander juist als prettig ervaren omwille van koelte in hete zomers. Grote bomen staan er daarnaast vaak langer dan dat de mensen er wonen. Bij het kopen/huren van een huis waarbij de bomen er al staan, hadden de bewoners de situatie vaak van te voren kunnen voorzien.

Om schaduwwerking te reduceren kunnen de volgende maatregelen worden toegepast, waarbij het volgende uitgangspunt van belang is:

Integraal uitgangspunt voor het eventueel toepassen van onderstaande maatregelen is het beoordelen van de boom in relatie tot de standplaats (Juiste boom op de juiste plaats?)

Maatregelen:

1. Kappen:

Daar waar de verkeerde boom op de verkeerde plaats staat, wordt een overweging gemaakt om de bomen te vervangen of te kappen. Het gaat dan niet om individuele overlast, maar om het vervangen van de laanstructuur. Bij deze belangenafweging staat de overlast versus de boomstatus centraal.

Bij het vervangen van bomen wordt getracht mee te liften bij groot onderhoud van de wegen, herinrichting of rioolvervangingen.

2. Snoeien:

Bij extreme situaties van schaduwwerking wordt overwogen om boomkronen transparanter te maken d.m.v. gerichte snoei (innemen, opkronen en/of uitdunnen). Het toepassen van deze maatregel tast het beeld niet onherstelbaar aan, maar zorgt wel voor een verhoogde inspanning tot beheer. De afweging voor het toepassen van deze specifieke snoei, i.r.t. de boomsoort, wordt gemaakt door de vak afdeling groen.

3. Dunnen:

Waar de boomstructuur overcompleteet is, wordt gedund.

Dunning wordt niet ad-hoc uitgevoerd. Op basis van het beheerplan - uitvoeringsplan, als onderdeel van het bomenbeleidsplan, worden de dunningslocaties projectmatig opgenomen.



Druipen

(Honingdauw/Roetdauw)

Diverse boomsoorten worden aangetast door bladluizen. Dit is een natuurlijke aantasting die bij het ecologische systeem van de boom hoort. De bladluis voedt zich met sappen uit de bladeren van bomen die hij eruit zuigt. Na het opnemen van voedingsstoffen scheidt de bladluis een kleverige vloeistof uit, honigdauw. Deze vloeistof druipt van de bladeren naar beneden.

Wanneer de honigdauw even blijft zitten vestigt de zwarte roetdauwschimmel zich erop.

De bekendste boomsoort die last heeft van bladluis is de linde. Daarnaast komt druipen voor bij esdoorn, eik, haagbeuk, en zelfs bij iepen. In Someren staan ruim 4.000 bomen van deze boomsoorten.

De lindeboom is de meest kenmerkende boom voor Someren. In veel straten staan de markante laanstructuren al vele tientallen jaren. Markante laanstructuren van lindebomen zijn en worden aangebracht om vele generatie burgers te overleven.

Waarvoor ontstaat overlast

Honingdauw druipt van de bladeren op onder andere auto's, banken/stoelen en sierbestrating. De zwarte plakkerige laag zorgt voor grote ergernissen bij bewoners of uitbaters van café/terrassen. Op de plakkerige substantie komen insecten af die voor vogels en andere insecten een lekkernij zijn, maar door de burger of horeca-exploitant verwenst worden.

Preventie en praktische oplossingen

Preventie van luisaantastingen is alleen mogelijk door bij nieuwe aanleg te kiezen voor soorten die met de huidige kennis niet luisgevoelig zijn. Het kan dus zijn dat soorten waarvan nu bekend is dat ze niet luisgevoelig zijn over een aantal jaren wel luizen aantrekken. Druipen is daarom niet geheel uit te sluiten en is daarom een erg lastig overlast onderwerp.

Bij bestaande bomen is beperking van de overlast mogelijk door het optimaliseren van de groeiomstandigheden. Een vitale boom heeft in de regel minder last van bladluis.

Door het toepassen van biologische bestrijding (lieveheersbeestjes) of het injecteren met knoflookextracten kan de luisaantasting enigszins beperkt worden. Geheel wegnemen is met inzet van de huidige toegestane middelen niet mogelijk. De in het verleden toegepaste chemische bestrijding met het middel acefaat is niet meer toegestaan.

Wereldwijd wordt onderzoek gedaan naar natuurvriendelijke toepassingen om luisbestrijding (en dus druipen) aan te pakken. De gemeente houdt deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

Praktische oplossingen:

In tijden van de overlast is het een overweging om de auto elders te parkeren. In tijden van overlast kan een beschermhoes over de auto gedaan worden

Standpunt gemeente

Druipende bomen zijn in veel gevallen een erfenis uit het verleden. Zij hebben in Someren vaak een prominente plek binnen de groene hoofdstructuur en kunnen niet zonder meer worden verwijderd of vervangen.

Wetende dat de gemeente binnen de bebouwde kom ruim 4.000, in meer of mindere mate druipgevoelige soorten heeft staan, wordt al snel duidelijk dat het verwijderen van de bomen omwille van overlast niet of in uitzonderlijke situaties aan de orde is.

De gemeente erkent het probleem van druipende soorten maar enige relativering is wel op zijn plaats.

Honingdauw maakt weliswaar alles onder de bomen vies, maar richt voor zover bekend geen schade aan. De plak kan overal afgewassen worden. Schade aan (auto)lak zoals wel eens wordt geclaimd, is tot dusverre niet bewezen.

De overlast duurt in een gemiddelde zomer niet meer dan 3 maanden, van half juni tot half september. In de overige 3 maanden waarbij de boom in blad staat is de overlast nihil omdat de luizen dan minder actief zijn. Iedere regenbui vermindert de overlast met kleine beetjes. De luizen hechten zich niet aan de bladeren waardoor ze door water van de bladeren afspoelen. In koude, natte zomers is de overlast dan ook veel minder dan in warme, droge zomers.

Overlast is dus niet geheel weg te nemen of de bomen moeten vervangen worden door lindesoorten of andere boomsoorten (i.r.t boomstructuurplan) die bij de kennis van nu, niet "druipgevoelig" zijn.

Ernstklasse overlast

Overlast door lindebomen is niet geheel te objectiveren. Dit is locatiespecifiek en seizoensafhankelijk. Daar waar ernstige overlast de bedrijfshygiëne en gezondheidsrisico's in gevaar brengt, worden maatregelen getroffen of bij hoge uitzondering kap overwogen. De voorwaarde is dat deze overlast zichtbaar of aantoonbaar is.

Wanneer niet op eigen terrein geparkeerd kan worden en de burger afhankelijk is van parkeergelegenheid op openbaar gebied, dan weegt dit mee in de benadering van de ernstklasse van overlast. Wij gaan hierbij uit van één auto per huishouden.

Boomstatus en algemeen belang

Daar waar ernstige overlast collectief en breed gedragen wordt (wijkraad), kan de gemeente een overweging maken voor het toepassen van een aantal maatregelen. De boomstatus speelt hierin een rol.

Dunning

Onder dunning wordt verstaan het gericht weghalen van bomen in boomstructuren die overcompleet zijn. Hierdoor krijgen de overblijvende bomen meer ruimte en kansen om zich als volwaardige boom te ontwikkelen (kiezen voor kwaliteit).

Ook hier wordt het probleem niet geheel weggenomen.

Dunning wordt niet ad-hoc uitgevoerd. Op basis van het beheerplan – uitvoeringsplan als onderdeel van het bomenbeleidsplan worden de dunningslocaties opgenomen en uitgevoerd. Hierbij worden er voor de middellange termijn (5 jaar) gerichte keuzes gemaakt voor het dunnen van het bomenbestand.

Vervanging bomen

Het vervangen van lindebomen door andere (linde)soorten die met de huidige kennis, niet druipgevoelig zijn wordt door de gemeente overwogen als:

- Bij rioolvervanging of herinrichting de bomen niet kunnen blijven staan; Bijvoorbeeld bomen die in het verleden boven op een riool zijn geplant.

- de combinatie tussen overlast – hygiëne – en/of eventuele inkomstenverdering aan de orde is.
- Daar waar nodig de verhouding tussen boomstatus en overlastklasse niet meer in verhouding is en de overlast breed gedragen wordt (wijkraad).

Biologische bestrijding

Op de locaties waar vervanging niet aan de orde is en waar, ondanks dunning, grote overlast blijft bestaan, wordt na afweging, in overleg met de bewoners biologische bestrijding toegepast. Larve van het lieveheersbeestje kunnen ingezet worden als bestrijding tegen luis. Het "succes" van deze maatregel is afhankelijk van de wijze van plaatsing en natuurlijke (weers)omstandigheden.

De huidige middelen lossen de overlast niet op, maar kunnen het enigszins reduceren.

De gemeente houdt de ontwikkelingen m.b.t. (biologische) luisbestrijding nauwlettend in de gaten. Indien er betere producten op de markt komen zal overwogen worden om deze middelen toe te passen.



Verbeteren van de groeiplaats

Wanneer de standplaats van de bomen wordt geoptimaliseerd zal de overlast verminderen. Uitsluiten is niet mogelijk.

De praktijk leert dat gezonde bomen minder aantrekkelijk zijn voor luisaantasting dan bomen die onder mindere groeiomstandigheden leven. Eenvoudig gezegd is het sap van gezonde bomen minder lekker. Luizen geven dus de voorkeur aan minder gezonde exemplaren.

Het optimaliseren van de standplaatsen wil zeggen dat er ondergronds voldoende voeding, lucht en water beschikbaar moet zijn voor de boom. Het optimaliseren kan door grootschalige of kleinschalige ingrepen. Een standplaats kan verbeterd worden door voldoende te voorzien in de componenten

lucht, water en voedingsstoffen. Afhankelijk van de situatie dient de keuze gemaakt te worden. Vaak gaat dit gepaard met openbreken van wegen, verbreden van plantsoenen, aanpassingen aan riolering. In veel gevallen wordt daarom aansluiting gezocht bij reconstructies of herinrichtingsprojecten.

Kleinschalige ingrepen kunnen op de volgende manieren worden uitgevoerd:

1. Injecteren van voedingsstoffen/substraten in de bodem dragen voor de korte termijn bij maar dienen jaarlijks herhaald te worden om de boom van voldoende voedingsstoffen te voorzien.
2. Aanleggen van voedingskokers. Hierbij worden gericht gaten in de grond geboord die voorzien worden van speciale compost. Deze maatregel is effectief voor de middellange termijn.

Snoei of kandelaberen

Waar overlast wordt ervaren is men al gauw geneigd om als compromismaatregel van vervangen, de bomen te gaan snoeien. In ergere gevallen wordt zelfs overgegaan tot het kandelaberen oftewel op stomp zetten van takken. In het verleden zijn er bomen in Someren omwille van overlast gekandelaberd. Deze bomen/straten zullen ook in de toekomst worden geknot.

Kandelaberen wordt nu niet meer toegepast voor de bomen in Someren, tenzij een groot gedeelte van de bestaande structuur al gekandelaberd is en het kandelaberen van de resterende bomen voor het beeld van de structuur in relatie tot overlast gewenst is. Voor deze situaties kan echter ook het vervangen van de gehele structuur overwogen worden.

De gemeente heeft haar boomonderhoud zo geregeld dat elke boom periodiek gesnoeid wordt. Afhankelijk van leeftijd, standplaats en boomsoort worden jaarlijks snoeironden gemaakt waarbij een gedeelte van de bomen wordt gesnoeid.

Indien extra snoei noodzakelijk is, wordt dit op advies van de wijkopzichter uitgevoerd. Het planmatig onderhoud van de bomen is erop gericht deze extra inspanning niet te hoeven uitvoeren.



Zachte vruchten

Vruchten vallen aan het einde van de rijpingsperiode en soms al daarvoor van de boom en kunnen afhankelijk van de standplaats vervolgens overlast veroorzaken. De vruchten vallen op verharding, auto's of in tuinen waar bewoners er vervolgens last van kunnen ondervinden.

Waarvoor ontstaat overlast?

In Someren geven o.a. sierappels, pruimen en peren (zachte vruchten) overlast. Overlast ontstaat wanneer deze soorten als straatboom (in verharding of smalle groenstroken zijn aangeplant). De vruchten komen op de verharding terecht waarna ze worden platgelopen of gereden. De "smurrie" die dan ontstaat plakt, kan tot slipgevaar leiden en trekt ongedierte (o.a. wespen) aan.

Preventie en praktische oplossingen

De mogelijkheden tot voorkomen van overlast bij bestaande bomen zijn beperkt omdat deze bomen nu eenmaal vrucht dragen. Bij bomen, die voor deze overlast zorgen, wordt al extra geveegd om de vruchten op te ruimen en de overlast te beperken. Het succes van de extra veegbeurten is ook afhankelijk van de bereidheid en de inspanning van de burger om zelf een bezem ter hand te nemen en de vruchten in de goot te vegen.

Bij nieuwe aanplant wordt cf. het bomenstructuurplan gekozen voor straatbomen zonder vruchten, voor zover bekend. Het komt incidenteel voor dat vruchtloze bomen na enkele jaren toch vrucht gaan dragen. Dit is dan het gevolg van een niet geheel zuiver ras door kruisbestuiving of ent.

Standpunt gemeente

Bij vruchtdragende bomen zijn de meningen zeer uiteenlopend, van sterke overlast tot en met verrijking van natuurbeleving en woongenot binnen de bebouwde kom. Vruchtbomen leveren een belangrijke bijdrage aan de (bio)diversiteit en worden daarom zeker niet geheel uitgebannen.

Als straatboom zijn zachte vruchtdragende soorten niet geschikt gebleken en worden daarom indien de bewoners van de desbetreffende straat dit wensen gekapt en indien mogelijk vervangen.

Zachte vruchtdragende soorten worden nog wel toegepast in brede groenstroken of plantsoenen, verder verwijderd van woningen en intensief gebruikte locaties als bijvoorbeeld speelgelegenheden.



Harde vruchten

Vruchten vallen aan het einde van de rijpingsperiode en soms al daarvoor van de boom en kunnen afhankelijk van de standplaats vervolgens overlast veroorzaken. De vruchten vallen op verharding, auto's of in tuinen waar bewoners er vervolgens last van kunnen ondervinden.

Waarvoor ontstaat overlast?

Boomsoorten als eiken, kastanje, noot en beuk dragen harde vruchten. Deze vruchten komen op het wegdek en worden kapot gereden. In sommige gevallen kan hierdoor slipgevaar ontstaan.

De vruchten vallen ook op auto's. Daar waar met grote snelheid wordt gereden, is het mogelijk dat de vruchten deukjes veroorzaken.

Op stilstaande auto's of langzaam rijdend verkeer leidt vruchtval voor zover bekend niet tot schade.

Preventie en praktische oplossingen

De mogelijkheden tot voorkomen van overlast bij bestaande bomen zijn beperkt omdat deze bomen nu eenmaal vrucht dragen. Reguliere veegronden ruimen de vruchtval na verloop van tijd op. Als vruchtval leidt tot gevaarlijke situaties wordt er extra geveegd.

Standpunt gemeente

Bij vruchtdragende bomen zijn de meningen zeer uiteenlopend, van sterke overlast tot en met verrijking van natuurbeleving en woongenot binnen de bebouwde kom. Vruchtbomen leveren een belangrijke bijdrage aan de (bio)diversiteit en worden daarom zeker niet uitgebannen.

Overlast door harde vruchtval is geen reden tot kap.

Bij veel vruchtval en val- slipgevaar kunnen extra veegrondes worden ingepland.



Afval van bladeren en bloesems

Nagenoeg alle loofbomen laten in de lente bloesems en in de herfst hun blad vallen. Dit is een natuurlijke cyclus. Tuinen en wegen komen hierdoor vol met blad te liggen. Straatkolken en dakgoten raken verstoppt.

Waardoor ontstaat overlast?

Bloesem

Nadat bloesems van een aantal boomsoorten het voorjaar hebben ingeluid, verdwijnen de bloesems richting ondergrond. Op een aantal plaatsen hopen de bloesemresten zich op onder invloed van wind. De bloesemresten geven de straat enkele weken een rommelig beeld waar een burger zich aan kan storen. Bloesemresten in de goten kunnen de doorstroom van water verhinderen en straatkolken verstoppen. Bloesem kan door rotting en nattigheid glad worden waardoor gladde en soms gevaarlijke situaties kunnen ontstaan.

Blad

Ook het najaar met haar prachtige herfstkleuren, wordt als fantastisch ervaren zolang de bladeren aan de boom blijven zitten. De bomen stoten haar blad ter voorbereiding op de winter af. De ene boom(soort) doet dit eerder dan de ander. Gedurende een aantal weken per jaar zorgt de bladval voor de nodige ergernissen. Enerzijds doordat blad door een burger als rommelig kan worden ervaren, anderzijds doordat nat blad gladde en soms gevaarlijke situaties kan creëren.

Preventie en praktische oplossingen

Bloesem en bladval is niet te voorkomen. Het hoort immers bij het ecosysteem. Vanuit de natuur geredeneerd is het eigenlijk uit den boze om blad op te ruimen. Juist het blad zorgt voor extra voedingsstoffen in de bodem, bescherming van de "voeten" van planten en bomen en creëert daarnaast een schuilplaats voor allerlei insecten en organismen.

Voor bomen in het stedelijk gebied moet echter een balans worden gevonden tussen de verhoogde natuurwaarde en de veiligheid en woongenot van de burgers.

Blad en bloesem kunnen door de gemeente met behulp van veegmachines en bladblazers worden opgeruimd.

Burgers kunnen zelf hun steentje bijdragen door blad van de gemeente in bladkorven te deponeren of met bladblazers het blad richting de plantsoenen te blazen. Burgers kunnen blad kosteloos naar de milieustraat brengen. Wanneer de veegwagen door de straten komt, kunnen burgers het blad van het trottoir op de straat vegen/blazen. De veegwagen neemt het blad dan mee.

Standpunt gemeente

Bladval of bloesem is nooit een reden om een boom te kappen.

De gemeente wil een goede balans creëren tussen de natuurwaarde van bladafval en de overlast die door de burger wordt ervaren.

Bladruimen

Op locaties waar blad kan blijven liggen (plantsoenen, groenstroken, buitengebied etc.) wordt niet geruimd. Om het blad op te ruimen worden een aantal veeggronden gemaakt. Op plaatsen waar veel en grote bomen staan wordt vaker geveegd dan op plaatsen waar weinig of kleine bomen staan.

Burgers moeten enige vorm van overlast accepteren. De gemeente kan niet alle straten, trottoirs tegelijk bladvrij maken. Bladeren in groenstroken - plantsoen blijven zoveel mogelijk liggen ter bevordering van het natuurlijk ecosysteem. Daar waar de veiligheid in het geding is, wordt adequaat blad geruimd.

Blad gratis naar de milieustraat

Vanaf medio oktober tot medio januari kan blad gratis worden aangeboden aan de milieustraat.

Bladkorven:

Voor locaties waar de bladval het grootst is, wordt ter bevordering van zelfwerkzaamheid van de burger een bladkorf geplaatst.

De locaties worden voorafgaande aan de bladperiode zorgvuldig gekozen en jaarlijks geëvalueerd. De locaties waar de bladkorven komen te staan worden gepubliceerd.

Alleen op deze locaties worden korven geplaatst. Aanvragen voor korven worden verzameld en op basis van de evaluatie wordt bekeken of de locatie van de bladkorf het volgend jaar gewijzigd wordt.

Een en ander heeft ook te maken met de beschikbaarheid van financiële middelen.



Allergie voor bomenstuifmeel

Vooraf in de bloeitijd van de bomen zit de lucht vol met stuifmeel. Dit is een natuurlijk proces die bij de generatieve voortplanting van bomen hoort. Het stuifmeel is zeer licht en wordt door de wind over grote afstanden verspreid.

Waardoor ontstaat overlast?

Tijdens de bloeifase kunnen van bomen afkomstig stuifmeel en pollen allergische reacties veroorzaken. Voor grassen is dit alom bekend (bijvoorbeeld hooikoorts). Allergie voor stuifmeel van bomen komt ook voor.

Omdat stuifmeel en pollen over grote afstanden worden verplaatst (uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat veel van de berkenpollen uit de Scandinavische landen afkomstig zijn) en bij veel boomsoorten in verschillende perioden speelt, is het niet mogelijk om hier direct een oplossing voor te vinden. (zie afbeelding "stuifmeel en pollenkalender")

Preventie en praktische oplossingen

Er zijn geen efficiënte maatregelen in de openbare ruimte te treffen die een allergie voor pollen kunnen oplossen. Toch is het aannemelijk dat het weghalen van de directe bron een positief effect heeft op de allergische reactie.

Een aantal praktische tips kunnen wellicht verlichting bieden in de periode dat een allergie wordt ervaren. Diverse websites, waaronder www.pollennieuws.nl geven uitgebreide informatie over pollen.













Standpunt gemeente

Overlast door bijvoorbeeld stuifmeel is niet op te lossen. Stuifmeel komt immers van ver. In het verleden heeft de gemeente er toch voor gekozen om in uitzonderlijke gevallen een boom te kappen. Het is aannemelijk dat de bomen die pollen produceren in de straat een directe bron van overlast (allergie) zijn.

Het wegnemen van de bron kan enige verlichting geven maar lost de allergie niet op. Om aan te tonen dat de allergie directe en onaanvaardbare gevolgen heeft, is een doktersverklaring en/of bijgevoegde allergietest vereist. Met deze verklaring zoekt de gemeente naar oplossingen voor de boom/bomen die directe invloed heeft op de ernst van de allergie.

Enige terughoudendheid in het verlenen van een kapvergunning omwille van stuifmeelallergie dient te worden geboden. In het schema op pagina 41 wordt duidelijk dat veel bomen in verschillende perioden stuifmeel produceren.

Pollenkalender

					
Januari - Februari	Maart- April	Maart-Mei	Maart- Mei	April - Mei	April - Mei
Hazelaar	Iep	Els	Populier	Taxus	Es
					
April - Mei	April - Mei	Mei- Juni	Mei - Juni	Mei - Juni	Juni - Juli
Berk	Haagbeuk	Eik	Den	Spar	Tamme kastanje



Wortelopdruk (opdruk verharding)

Wortelopdruk kan overal ontstaan. Zelfs op een optimaal ingerichte standplaats kan het gebeuren dat ondanks een stevige en goed aangelegde fundering opdruk van bestrating, asfalt en zelfs beton op enige afstand van de boom ontstaat. De meeste wortelopdruk ontstaat echter op locaties waar de standplaatsen niet optimaal zijn en de boom zijn vocht en voedsel moet zoeken in een beperkte ruimte. Een verkeerde boom op de verkeerde plaats kan ook tot problemen leiden.

Een boom zoekt de weg van de minste weerstand. Daar waar hij ruimte heeft en vocht en voeding kan vinden, zal hij ook zijn wortels naar toe leiden. Door condensvorming onder verhardingslagen ontstaat hier voor een boom die ondergronds in de knel zit een ideale plek om snel zijn vocht en voeding te halen. De wortels onder de bestrating groeien in dikte en drukken hierdoor bestrating omhoog.

Waarvoor ontstaat overlast ?

Als wortels eenmaal onder de verharding zitten neemt de diktegroei toe. Zelfs enkele centimeters onder de verharding kan diktegroei ertoe leiden dat verharding omhoog wordt gedrukt. Door omhoogstekende verharding kunnen struikel- valgevaren ontstaan.

Preventie en praktische oplossingen

Met een goed ingerichte standplaats en de juiste boomkeuze voor de juiste plek kunnen veel problemen voorkomen worden.

Bij nieuwe aanleg dient voldoende aandacht te zijn voor de eisen die de boom aan de standplaats stelt. In de module technische richtlijnen, als onderdeel van het bomenbeleidsplan, worden deze eisen nader beschreven.

Bij bestaande bomen die opdrukkende wortels hebben moet eerst gekeken worden of er constructieve mogelijkheden zijn om het probleem op te lossen. Technische mogelijkheden kunnen worden ingezet om de standplaats achteraf geschikter te maken voor de boom. Vaak is er echter geen ruimte of kunnen de peilen van wegen en trottoirs niet worden aangepast. In dat geval is het soms noodzakelijk om wortels te kappen en de bestrating te herstellen. Dit moet absoluut met beleid worden uitgevoerd. Vóór het kappen van wortels moet worden nagegaan of er geen belangrijke stabiliteitswortels worden verwijderd. Op de plek waar een wortel is gekapt vormt de wortel door wondweefsel extra verdikkingen. Wortelkap is daarom een maatregel van tijdelijke aard.

De kap kan met een fasering worden uitgevoerd, in combinatie met compenserende snoei. Ook dit is slechts een tijdelijke oplossing. Een boom die van nature een bepaalde omvang bereikt zal dit blijven nastreven. Dat wil zeggen dat de groei ondergronds en bovengronds door zal gaan. In dergelijke gevallen is het noodzakelijk om deze maatregelen structureel op te nemen in het beheer. Dit heeft uiteraard financiële consequenties.

Standpunt gemeente

De gemeente draagt zorg voor een veilige leefomgeving. Dat staat vast.

Een volledig "struikelvrije" gemeente is onmogelijk. De gemeente doet er uiteraard alles aan om te zorgen voor een veilige leefomgeving, echter relativering is hier wel op zijn plaats. Een wandeling in

het bos waar boomwortels grote hoogteverschillen geven wordt niet als gevaarlijk ervaren terwijl hier vele struikelgevaren zijn. Hierdoor wordt duidelijk dat in dergelijke situaties waarbij alertheid vanzelfsprekend is, geen sprake is van een onveilig gevoel. Te ver doorgevoerde veiligheidsmaatregelen kunnen leiden tot gemakzucht en daardoor juist onveiligheid.

Onveilige bestratingen en struikelgevaar

Wat onveilig is, wordt verschillend ervaren. In het dagelijks beheer van de gemeente houden wij rekening met landelijke normen (CROW) om gevaarlijke situaties te voorkomen. Hiervoor worden ook periodiek wegininspecties uitgevoerd. Plotselinge oneffenheden en direct struikelgevaar wordt zoveel mogelijk voorkomen en preventief aangepakt. Glooiende of plaatselijk verhoogde verhardingen die geen direct struikelgevaar opleveren worden niet ad-hoc maar indien nodig projectmatig aangepakt.

Plaatselijk herstraten:

Wortelopdruk waarbij plotselinge oneffenheden ontstaan die gevaarlijke situaties opleveren worden herstraat. Glooiingen in verhardingen door wortelopdruk die geen direct struikelgevaar geven worden niet herstraat. De opzichters van de gemeente reageren adequaat op meldingen vanuit de organisatie of van de burger en indien nodig wordt plaatselijk herstraat.

Grootschalig herstraten:

Om de 2 jaar wordt de complete wegverharding in beheer van de gemeente geïnspecteerd. Hierbij wordt elk wegvakonderdeel beoordeeld op een aantal schadebeelden. Wanneer een groot deel van een straat of trottoir matige schade heeft met grote omvang of ernstige schade met enige omvang voldoet deze niet meer aan de richtlijnen. Op dat moment is 'groot onderhoud' noodzakelijk en wordt een groter deel van de bestrating herstraat.

Wortelkap:

Bij zeer waardevolle en kwetsbare boombestanden dient een vooronderzoek uitgevoerd te worden (eventueel met ondersteuning door externe experts) hoe met de situatie kan worden omgegaan. Wanneer ernstige wortelkap (grote hoeveelheden en dikke wortels) onvermijdelijk is moet de situatie door een persoon met voldoende boomkennis beoordeeld worden. Is er sprake van een incident, of moet het probleem structureel worden aangepakt door de standplaats aan te passen?

Aanpassing standplaats:

Soms bieden noodzakelijke reconstructies mogelijkheden tot verbeteren van de groeiplaatsomstandigheden. Het achteraf aanpassen van de standplaats wordt alleen overwogen bij zeer belangrijke bomen. Oftewel bomen met status 1 – Zeer belangrijk.

Een boomeffectanalyse kan uitkomst bieden bij de integrale afweging voor het toepassen van een dergelijke constructieve maatregel.

Vervangen van de bomen:

In situaties waarbij de inspanning tot behoud van de bomen en het herstellen van wortelopdruk niet meer in verhouding staat met de waarde die de boom of bomen in de structuur vertegenwoordigen (boomstatus i.r.t. bomenstructuurplan) en ook op de lange termijn geen structurele oplossing gevonden kan worden, kan de gemeente de afweging maken om de bomen te vervangen.

De inspanning tot behoud van bomen met boomstatus 1 is logischerwijs hoger dan boomstatus 2 en 3.

Waar mogelijk wordt boomvervanging gecombineerd met reconstructie, groot onderhoud of rioolvervanging.



Ingroei van wortels in rioleringen

In stedelijk gebied komt het voor dat op de drogere zandgronden oude rioleringen (gres) verzakken en beginnen te lekken. Vooral de koppelpunten en verbindingsstukken zijn kwetsbare punten. Wanneer er binnen het bereik van boomwortels vocht in de bodem infiltreert zullen de bomen deze plekken vinden.

Waardoor ontstaat overlast?

Wortelgroei in een riolering vermindert de (hydraulische) functie van het riool. Op den duur ontstaan verstoppingen met alle gevolgen van dien. Daarnaast kunnen wortels het riool ook mechanisch (verder) beschadigen en ontwrichten. Zelfs bij moderne rioleringen is het ingroeien van wortels op de koppelpunten moeilijk tegen te houden, omdat wortels zelfs in de kleinste scheurtjes en openingen komen en, eenmaal binnen, hun weg weten te vinden.

Preventie en praktische oplossingen

Wanneer een boom op een goed ingerichte groeiplaats staat heeft hij minder neigingen om ook op grote afstand op zoek te gaan naar voedingsbronnen. Grote rioleringen liggen meestal onder de weg. Met een goed aangelegde fundering, eventueel in combinatie met een extra wortelscherm, kan wortelgroei in de richting van het riool tegengehouden worden.

Huisaansluitingen zijn vaak minder goed te beschermen. Op particulier terrein kan het vervangen van verouderde huisaansluitingen voordat er grote problemen ontstaan een goede keuze zijn. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de grondeigenaar.

In de module technische richtlijnen, als onderdeel van het bomenbeleid van de gemeente Someren worden ontwerpeisen opgesteld die bij nieuwe aanleg of reconstructie ervoor moeten zorgen dat de kans dat bomen rioleringen ingroeien verminderen. Met wortelschermen, antiwortelfolie of andere moderne toepassingen wordt dan vooraf een risicoanalyse gemaakt waardoor eventuele problemen in de toekomst mogelijk voorkomen kunnen worden.

Standpunt gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor het in stand houden van het rioolstelsel op openbaar terrein. Op particulier terrein ligt de verantwoordelijkheid voor het riool bij de grondeigenaar (zie verordening aansluitvoorwaarden gemeente Someren 2001, te vinden op de website van de gemeente).

Deze moet er zelf voor zorgen dat op zijn terrein geen ingroei van wortels in het riool plaatsvindt. Conform artikel 5:44 lid 2 BW mag de burger wortels van bomen op eigen grond kappen om zijn riool vrij te houden. In gevallen waar het kappen van dikke wortels ($\varnothing > 10\text{cm}$) de stabiliteit van de boom aantast dient de grondeigenaar hiervan een melding te maken bij de gemeente. Deze wortels mogen niet zonder schriftelijke toestemming van de gemeente worden verwijderd. Juridisch gezien wordt landelijk het standpunt gehanteerd dat van een gemeente redelijkerwijs niet gevergd kan worden dat zij overal waar wortels kunnen ingroeien (ook op particuliere terreinen) ondergronds zou moeten controleren op mogelijke wortelingroei.

Daar waar wortels van "gemeentebomen" schade in riolering op particulier terrein veroorzaken zijn de kosten voor herstel of vervanging voor de rekening van de grondeigenaar.



Schade van bomen aan bouwwerken

Bomen groeien ondergrond en bovengronds. Hierbij kan het voorkomen dat de confrontatie met bouwwerken ertoe leidt dat er schade ontstaat. We maken onderscheid in hoofdbouwwerken, bijgebouwen en bouwwerken. Hoofdbouwwerken zijn bijvoorbeeld: een woonhuis, flat- of appartementencomplex, kantoorgebouw etc. Bijgebouwen zijn bijvoorbeeld: losstaande garages, tuinhuisjes, schuren, etc. Bouwwerken zijn bijvoorbeeld: schuttingen, keermuren, etc.

Waardoor ontstaat overlast?

Diverse vormen van schade kunnen worden voorkomen of worden geclaimd. Door wortelgroei kunnen funderingen van bouwwerken beschadigd raken. Hierdoor kan het voorkomen dat muren gaan scheuren. Deze situatie is echter uitzonderlijk en vindt niet vaak plaats. Daarnaast kunnen takken van bomen de gevel of daken van bouwwerken raken, waardoor schade kan ontstaan.

Preventie en praktische oplossingen

De meeste vormen van schade zijn te voorkomen door in te grijpen voordat schade daadwerkelijk ontstaat. Takken die huizen raken kunnen meestal met reguliere snoeiwerkzaamheden worden ingekort/verwijderd waardoor de schade(overlast) stopt.

De meeste essentiële manier om schade te voorkomen is bij aanleg van bouwwerken/ constructies bewust(er) omgaan met de bestaande situatie.

De praktijk leert dat bomen die in het verleden geen overlast gaven, dat wel gaan doen als door planologische inpassing gebouwen te dicht bij de bomen komen te staan of dat schuttingen, tuinhuisjes, schuren etc. (starre constructies) te dicht bij bomen worden geplaatst. Op het moment dat er dan schade ontstaat, wordt geclaimd dat de bomen weg moeten.

Voorkomen is beter dan genezen, daarom moeten keuzes vooraf beter gemaakt worden waardoor mogelijke problemen (zoveel mogelijk) kunnen worden voorzien.

Standpunt gemeente

Bij schade of reële kans op schade binnen 1 jaar, wordt eerst bekeken of de schade te voorkomen of op te lossen is met reguliere ingrepen die het behoud van de boom niet schaden. Allereerst wordt onderzocht of de schade niet te voorkomen is c.q. structureel is op te lossen, anders dan door het kappen van de boom. Is dit niet het geval dan kan tot het kappen van de boom worden besloten.

Of daartoe ook daadwerkelijk wordt overgegaan hangt onder andere af van de feitelijke situatie ter plaatse. Hiervoor zal een belangenafweging moeten plaatsvinden. Daarbij spelen onder meer de boomstatus en de aard van het bouwwerk (woning, tuinhuisje of schutting) en de situatie voor verbouwing een rol.



Angst voor omwaaien of afvallende takken

Harde wind of storm kan voor afvallende takken zorgen. In extreme gevallen kunnen bomen ook helemaal omvallen of afbreken.

Waarvoor ontstaat overlast?

Bij storm ontstaan er behoorlijke bewegingen en krachten in een boomkroon. Wanneer mensen geen vertrouwen hebben in het vermogen van de boom om sterke wind of storm gezond te doorstaan ontstaan angstgevoelens.

Door vallend hout of omgewaaide bomen kan schade aan eigendommen of in de ergste gevallen persoonlijk letsel ontstaan.

Ondanks goed boombeheer kan het uitwaaien van takken of het omwaaien van bomen niet geheel voorkomen worden.

Preventie en praktische oplossingen

Schade door omwaaien of afvallende takken is voor een groot deel te voorkomen door het regelmatig controleren van de bomen door middel van een VTA-inspectie (Visual Tree Assessment). Hierbij worden bomen Visueel beoordeeld op zichtbare gebreken die de veiligheid in het geding kunnen brengen. Speciaal opgeleide boomveiligheidscontroleurs kunnen aan uiterlijke kenmerken veel informatie herleiden. Hierdoor wordt eventuele instabiliteit of gevaar van uitscheurende takken of dood hout van bomen tijdig waargenomen. Bomen met stabiliteitsgebreken dienen te worden gesnoeid, verankerd of gekapt.

Standpunt gemeente

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor haar bomen (artikel 6.162 van het Nieuw Burgerlijk Wetboek). Onder zorgplicht wordt in de boomverzorging verstaan dat er regelmatig onderhoud en boomveiligheidscontroles moeten worden uitgevoerd. Het uitvoeren van voldoende onderhoud en regelmatige boomveiligheidscontroles is erop gericht om de kans op schade en letsel te minimaliseren.

Wist u dat iedere eigenaar van een boom, dus ook een boom in een particuliere tuin zorgplichtig is?

De gemeente laat regelmatig boomcontroles uitvoeren door gecertificeerde boomcontroleurs. Boomgegevens worden centraal in een digitaal beheersysteem verwerkt en bijgehouden. De zorg van de burger wordt serieus genomen, in geval van twijfels komt een expert de situatie beoordelen. Kap of ingrijpende snoei wordt alleen in geval van een duidelijke aanleiding uitgevoerd. Voorlichting over de regelmatig uitgevoerde controles geeft bij burgers vertrouwen dat mogelijke risico's in beeld zijn.



Zonnepanelen

Het particulier opwekken van duurzame energie is een steeds meer gangbaar initiatief in onze maatschappij. Zonnepanelen en zonneboilers zijn één van de vele voorbeelden hiervan. Ook binnen de gemeente Someren spelen de initiatieven om energie op te wekken met zonnepanelen. Hierbij wordt uiteraard ingezet op een zo hoog mogelijke energieopbrengst. Dit leidt tot een spanningsveld tussen het individuele belang voor een maximale energieopbrengst en het algemeen belang van bomen die bijdragen aan de instandhouding een kwalitatieve en gezonde leefomgeving. Initiatiefnemers verzoeken de gemeente om haar bomen te kappen of te snoeien om verlies aan energieopbrengst te voorkomen als gevolg van schaduw door de bomen. Gemeente Someren juicht het plaatsen van zonnepanelen toe, hiervoor heeft de gemeente Someren het initiatief genomen om energiebesparing voor bestaande particuliere woningen op de agenda te zetten. Dit neemt niet weg dat de gemeente Someren daarmee geen aandacht meer heeft voor het algemeen belang. Zo is het een algemeen belang om zorg te dragen voor een kwalitatieve leefomgeving in het openbaar gebied, wat in een zeer belangrijke mate wordt bepaald door de bomen en groen in het openbaar gebied en de instandhouding hiervan.

Waardoor ontstaat overlast

De schaduwwerking van bomen leidt ertoe dat de lichtintensiteit op de zonnepanelen minder is. Hierdoor ligt de energieopbrengst van de zonnepanelen lager dan wanneer de lichtinval optimaal is op de panelen.

Preventie en praktische oplossingen

Om inwoners van Brabant te laten zien hoe rendabel zonne-energie is, ontwikkelde de provincie de Zonnescan Brabant. Inwoners van Brabant gaan naar www.zonnescanbrabant.nl en zoeken op de digitale kaart hun adres op. Vervolgens krijgen ze informatie over de hoeveelheid energie die zonnepanelen op hun dak kunnen opwekken, de kosten van zonnepanelen en de besparing op de energierekening. Zonnescan Brabant is de eerste online tool die de voordelen van zonnepanelen voor de gehele provincie in kaart brengt.

De hoogte van de provincie is nauwkeurig in kaart gebracht met lasermetingen uit vliegtuigen. Deze gegevens worden door de Zonnescan Brabant gebruikt om de helling en richting van de Brabantse daken te bepalen en de schaduw van gebouwen en bomen te modelleren. Zo maakt de Zonnescan een inschatting van het aantal zonnepanelen dat op ieder dak past en de hoeveelheid energie die kan worden opgewekt. Inwoners van Brabant krijgen snel een indicatie of zonnepanelen interessant voor hen zijn.

In bestaande situaties wanneer er sprake is van een reeds ingerichte openbare ruimte waar bomen onderdeel van uitmaken, prevaleert de boom. Verzoeken tot snoeien zullen individueel worden beoordeeld. Daarbij zijn de inpasbaarheid in de reguliere plannen van het bomenonderhoud en de natuurlijke verschijningsvorm van de kroon van de boom in volwassen stadium leidend. Dit betekent dat we niet voor individuele gevallen gaan afwijken van onze driejarige (jonge bomen) en zesjarige onderhoudscyclus (bomen tussen de 15 – 20 meter). Over het algemeen is de ervaring dat na een snoeibeurt het beeld van de kroon van de boom niet is gewijzigd.

Standpunt gemeente

De gemeente Someren heeft de ambitie zich te profileren als duurzame gemeente. In de Structuurvisie Someren 2018 is opgenomen dat Someren in 2028 een duurzame, krachtige

zelfbewuste en zelfstandige gemeente is die haar landelijke positie in de Brainport goed weet te benutten. Het opwekken van duurzame energie zoals het toepassen van zonnepanelen levert daar een belangrijke bijdrage aan. Toch vindt de gemeente, dat dit niet ten koste mag gaan van het waardevolle groen en bomenbestand, omdat ook dit in belangrijke mate bijdraagt aan duurzaamheidsdoelstellingen.

De gemeente Someren juicht de aanwezigheid van zonnepanelen of de wens om tot plaatsing daarvan over te gaan toe. Door het toejuichen van deze ontwikkelingen worden bij de gemeente ook verzoeken ingediend om waardevolle bomen te verwijderen of ingrijpend te snoeien, om op die manier schaduwhinder (en daardoor een verminderde energieopbrengst) op zonnepanelen te voorkomen. De gemeente vindt deze verzoeken in relatie tot de zonnepanelen niet op zichzelf staande geldige redenen om bestaande bomen te verwijderen of ingrijpend te snoeien.

Het openbaar groen is waardevol voor de gemeente en dient bovendien een algemeen maatschappelijk belang. Bomen dragen bij aan verbetering van het leefklimaat en aan een prettige leefomgeving die Someren haar burgers wil bieden. Bomen dragen de groenstructuur van onze gemeente, zijn een waardevol element in de mooie landschappelijke omgeving en woonwijken en mede bepalend voor het beeld en beleving bij bewoners en bezoekers van de gemeente. Bomen dragen in onze gemeente ook bij aan een goede luchtkwaliteit. Ze zorgen ook voor vermindering van het broeikas effect, demping van temperatuur bij extreme hitte, en absorberen direct CO₂ en fijnstof uit de atmosfeer. Verder zijn bomen een belangrijke ecologische waarde in de gemeente c.q. de dorpen en het buitengebied en hebben een positieve invloed op de biodiversiteit.

Om beide kaders zijn plaats te geven en naast elkaar te kunnen toepassen is een onderscheid gemaakt in een drietal situaties, waarbij passend binnen het bestaande beleid uitgangspunten zijn geformuleerd. Op basis daarvan zal de gemeente Someren de volgende drie uitgangspunten hanteren:

1. Nieuwbouwlocaties

In het geval van nieuwe ontwikkelingen wordt door middel van stedenbouwkundige inrichting en de inrichting van de openbare ruimte het toepassen van zonnepanelen op dakvlakken optimaal gefaciliteerd. Dit betekent dat bij de verkaveling reeds zoveel mogelijk rekening gehouden wordt met een zongerichte situering van de woningen. Dit betekent ook dat bij nieuwe inrichting van een straat zoveel mogelijk rekening gehouden dient te worden met onder andere de kabel- en leidingstraat, parkeervakken, plantvakken en verlichtingsmasten ten opzichte van bomen. Voor de projectie van (toekomstige) bomen zal de keuze voor locatie en omvang van de bomen waar mogelijk, zoveel mogelijk gericht moeten zijn op het zo min mogelijk belemmeren van het rendement van zonnepanelen.

2. Bestaande situaties

In alle gevallen waarbij sprake is van een reeds ingerichte openbare ruimte inclusief een bestaand bomenbestand prevaleert de boom. Met andere woorden, degene die voornemens is over te gaan tot de plaatsing van zonnepanelen zal rekening moeten houden met de aanwezigheid van de bestaande bomen en het feit dat deze mogelijk nog kunnen groeien. Als blijkt dat door de aanwezigheid van bomen het te behalen rendement onvoldoende is zal men zelfstandig de afweging moeten maken of plaatsing van zonnepanelen als zinvol kan worden betiteld. Verzoeken tot snoeien zullen individueel worden beoordeeld waarbij de inpasbaarheid in de reguliere plannen van het bomenonderhoud en de gewenste kroon van de boom leidend zijn. Dit betekent dat we niet voor individuele gevallen gaan afwijken van

onze driejarige (jonge bomen) en vijfjarige onderhoudscyclus (bomen tussen de 15 – 20 meter)) dubbel in het verhaal! Aangepaste versie zie bovenin.

3. Herinrichting openbare ruimte

Indien sprake is van een herinrichting van de openbare ruimte en bestaande bomen kunnen/hoeven niet gehandhaafd te worden op dezelfde locaties, dan gelden dezelfde regels als bij nieuwbouwlocaties. Daar waar het aanwezige bomenbestand wordt gehandhaafd of herbepanting op dezelfde locaties kan plaatsvinden is sprake van een bestaande situatie en gelden zodoende de uitgangspunten die hiervoor onder punt 2 zijn beschreven.

Bij herplant wordt het uitgangspunt "de juiste boom op de juiste plek" volgens de Bomenbeleidsvisie Gemeente Someren 2007 gehanteerd.

Bij herplant op locaties waar in het Bomenstructuurplan Gemeente Someren 2008 een primaire, secundaire of historische en /of waardevolle boomstructuur is aangegeven is het belang van zonnepanelen ondergeschikt aan de te planten bomen.



Overhangende boomtakken

Bomen op openbaar gebied kunnen met hun takken over de perceelsgrenzen hangen.

In het burgerlijk wetboek artikel 5.42 staat geschreven dat de afstand van bomen tot aan de erfgrens minimaal 2 meter moet zijn, tenzij de gemeente hier in een verordening van afwijkt. De gemeente Someren heeft in de APV opgenomen dat de afstand tot de erfgrens, als bedoeld in artikel 5:42 Burgerlijk Wetboek, wordt vastgesteld op:

- 2,0 meter voor bomen en op nihil voor heesters en heggen in privaat eigendom.
Uitzondering op bovenstaande regel vormen de leibomen. De afstand tot de erfgrens voor leibomen in privaat eigendom wordt vastgesteld op 0,5 meter.
- Nihil voor bomen, heesters en heggen op openbaar terrein.

Uiteraard worden de situaties in relatie tot de te verwachten overlast zoveel mogelijk vermeden en wordt indien mogelijk een ruimere plantafstand van de erfgrens aangehouden.

Waardoor ontstaat overlast?

Overlast door overhangende takken wordt vaak gerelateerd met gebrek aan (zon)licht, bloesem, bladval etc. In een aantal gevallen staan openbare bomen kort of zelfs op de erfgrens. De kroon van deze bomen groeit dan uiteraard voor een gedeelte boven de particuliere tuin.

Burgers kunnen hierdoor overlast ondervinden.

Preventie en praktische oplossingen

Daar waar de gemeente alternatieven ziet voor aanplant van bomen, wordt er gekozen voor een ruime plantafstand van bomen ten opzichte van de erfgrens. Voor straatbomen is dit echter in de meeste gevallen niet mogelijk en hangen takken over de erfgrens.

Het bomenstructuurplan geeft het kader voor sortimentskeuze bij nieuwe aanplant en heeft daarmee een relatie met de mate van overhangende takken.

Standpunt gemeente

Daar waar een burger overlast ondervindt van overhangende takken, kunnen ze dit melden bij de gemeente. De boombeheerder van de gemeente beoordeelt dan of de bomen aan een reguliere snoeibeurt toe zijn. Is er sprake van een noodzakelijke reguliere snoeibeurt, dan neemt de gemeente dit mee met het moment dat het overige snoeiwerk aan de bomen in het jaar gepland is. Alleen bij spoedeisende situaties (o.a. veiligheid) zal de gemeente dit snoeiwerk zo spoedig mogelijk uitvoeren. wordt deze uitgevoerd. Is de gemelde overlast echter niet op te lossen met regulier onderhoud en is er geen sprake van schade, dan stopt de inspanning van de gemeente en wordt de situatie gehandhaafd.

Het is niet toegestaan om als burger zelf aan de bomen van de gemeente te snoeien.



Overhangend groen

Heggen en heesters in het openbaar gebied kunnen met hun takken over de perceelgrenzen hangen. Ook hier is het burgerlijk wetboek artikel 5.42 van toepassing. In dit artikel staat geschreven dat de afstand van heggen en heesters tot aan de erfgrans minimaal 0,5 meter moet zijn, tenzij de gemeente hier in een verordening van afwijkt. De gemeente Someren heeft in de APV opgenomen dat de afstand tot de erfgrans, als bedoeld in artikel 5:42 Burgerlijk Wetboek, wordt vastgesteld op:

- 2,0 meter voor bomen en op nihil voor heesters en heggen in privaat eigendom.
Uitzondering op bovenstaande regel vormen de leibomen. De afstand tot de erfgrans voor leibomen in privaat eigendom wordt vastgesteld op 0,5 meter.
- nihil voor bomen, heesters en heggen op openbaar terrein.

Uiteraard worden de situaties in relatie tot de te verwachten overlast zoveel mogelijk vermeden en wordt indien mogelijk een ruimere plantafstand van de erfgrans aangehouden.

Waardoor ontstaat overlast?

Overlast door overhangend groen ontstaat vaak door takken van heesters en heggen in het openbaar gebied die over het trottoir, fietspad of rijbaan hangen. Dit kan ertoe leiden dat de doorgang belemmerd wordt of gevaarlijke situaties in het verkeer opleveren. Daarnaast wordt overhangend groen ook gerelateerd met gebrek aan (zon)licht, bloesem, bladval etc. als takken over de erfgrans hangen. In een aantal gevallen staan openbare heesters en heggen kort of zelfs op de erfgrans. De takken van de heesters en heggen groeien dan uiteraard voor een gedeelte boven de particuliere tuin.

Burgers kunnen hierdoor overlast ondervinden.

Preventie en praktische oplossingen

Daar waar de gemeente alternatieven ziet voor aanplant van heesters en heggen, wordt er gekozen voor een ruime plantafstand ten opzichte van de erfgrans en trottoirs, fietspaden en rijbanen.

Standpunt gemeente

De gemeente maakt onderscheid in twee situaties:

1. Daar waar een burger overlast ondervindt van overhangende takken door heesters en heggen over het trottoir, fietspad of rijbaan, kunnen ze dit melden bij de gemeente. De beheerder van de gemeente beoordeelt dan of de struiken aan een reguliere snoeibeurt toe zijn. Is er sprake van een noodzakelijke reguliere snoeibeurt, dan neemt de gemeente dit mee met het moment dat het overige snoeiwerk aan de heesters in het jaar gepland is. Alleen bij spoedeisende situaties (o.a. veiligheid) zal de gemeente dit snoeiwerk zo spoedig mogelijk uitvoeren. Is de gemelde overlast echter niet op te lossen met regulier onderhoud en is er geen sprake van schade, dan stopt de inspanning van de gemeente en wordt de situatie gehandhaafd.
2. Het is niet toegestaan om als burger zelf aan de struiken van de gemeente te snoeien. Daar waar een burger overlast ondervindt van overhangende takken van heesters en heggen over de erfgrans, kunnen ze dit melden bij de gemeente. De beheerder van de gemeente beoordeelt dan of de struiken aan een reguliere snoeibeurt toe zijn. Is er sprake van een noodzakelijke reguliere snoeibeurt, dan neemt de gemeente dit mee met het

regulier onderhoud aan overige snoeiwerk voor de heesters dat in het jaar gepland is. Is de gemelde overlast echter niet op te lossen met regulier onderhoud dan mag de burger de overhangende takken van de heesters en heggen wegsnoeien na toestemming en conform het advies van de opzichter van de gemeente altijd zelf wegsnoeien. Dit onder de voorwaarde dat u het vrijkomend hout toe-eigent en opruimt.

De gemeente hanteert bij sierheesters en bodembedekkers die in 3 jaar door overgroei tot overlast gaan leiden met de volgende gemiddelde frequentie aan snoei:

Sterk groeiende heesters en bodembedekkers	Jaar 0	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Jaar 6	Etc. →
Snoei gehele vak	X				X			
Randsnoei			X				X	

Groen is snoei ingreep, bij rood gebeurt er niets

Snoei gehele vak is de hele struik knippen

Randsnoei: is snoeien randen naast openbare verharding



Voorbeeld bodembedekkende heesters



Voorbeeld sierheester



Voorbeeld bosplantsoenvak

Bosplantsoen wordt gemiddeld 1x in de acht jaar gesnoeid.

Overhangend groen particulieren

Overlast kan ontstaan door beplanting (bijvoorbeeld heesters en heggen) in particulier eigendom waarvan takken boven het openbaar gebied hangen. Dit kan tot gevaarlijke situaties leiden voor het verkeer of belemmering van de toegankelijkheid in het openbaar gebied.

De gemeente maakt onderscheid in twee situaties:

1. Daar waar een burger overlast ervaart door takken van particuliere beplanting die boven het openbaar gebied hangen, kan deze dit melden bij de gemeente. Een groenopzichter van de gemeente beoordeelt of de melding terecht is en zal, indien terecht, zal de gemeente handelen conform het bepaalde in de APV art. 2:15. Daar staat dat het verboden is dat takken van heesters en heggen in particulier boven het openbaar gebied hangen. Overtreding kan met een boete bestraft worden conform art. 6.1 APV. Daarnaast kan bestuursdwang worden toegepast op basis van art. 125 Gemeentewet. Dat betekent dat een last onder bestuursdwang kan worden opgelegd om de bomen of beplanting te verwijderen of te snoeien. In de last wordt opgenomen dat, wanneer niet binnen de gestelde termijn aan de last wordt voldaan (lees: niet wordt verwijderd of gesnoeid), het College van Burgemeester en Wethouders verwijderd c.q. snoeit op kosten van de overtreder.
2. Daar waar een burger overlast ondervindt van overhangende takken van heesters en heggen van burens op hun eigendom wordt verwezen naar artikel 5:42 Burgerlijk Wetboek.



Uitzicht verkeershoek

Heesters en hagen kunnen in het openbaar gebied het verkeersuitzicht belemmeren. Deze uitzichthoeken zorgen voor overlast bij verkeersdeelnemers en kan de verkeersveiligheid in gevaar brengen.

Uiteraard worden de situaties in relatie tot de te verwachten overlast zoveel mogelijk vermeden en wordt indien mogelijk met het snoeien de situatie onder controle gehouden.

Waarvoor ontstaat overlast?

Overlast door groen bij verkeershoeken ontstaat vaak door takken van openbare heesters en heggen die het uitzicht benemen van verkeersdeelnemers. Dit kan gevaarlijke situaties opleveren en in sommige gevallen ontstaan door de hoge beplantingen ongelukken.

Preventie en praktische oplossingen

De uitzichthoeken kunnen inzichtelijk gemaakt worden op de beheerkaarten. A.d.h.v. deze beheerkaarten kunnen snoeirondes ingepland worden om de uitzichthoeken te knippen. De uitzichthoeken dienen minimaal één keer per jaar geknipt te worden.

De toezichthouders van de gemeente voeren extra controles uit bij belangrijke uitzichtpunten op hoge beplanting in voortuinen en in de buurt van straathoeken.

Bij renovaties van groen zal zoveel mogelijk gestreefd worden naar het toepassen van laagblijvende beplanting, of gras. Indien in een bepaalde situatie laagblijvend groen of gras geen oplossing biedt, zal verharding worden toegepast.

Standpunt gemeente

Verkeersveiligheid is een belangrijk item en staat voorop bij de gemeente Someren.

Daar waar een burger overlast van struiken of hoog gras ondervindt dat het uitzicht belemmert op kruisingen, T-splitsingen, in bochten en bij uitritten, kunnen ze dit melden bij de gemeente.

De opzichter van de gemeente beoordeelt dan of de struiken of het hoge gras leidt tot een onvoldoende overzichtelijk situatie in relatie tot de verkeersveiligheid. Is er sprake van een onveilige situatie, dan wordt deze zo spoedig mogelijk uitgevoerd. Over het algemeen snoeit de gemeente de bekende probleemplekken in relatie tot uitzichten van verkeershoeken in de periode juni-juli. Is de gemelde overlast echter niet op te lossen met regulier onderhoud en is de verkeersveiligheid in het geding, dan zal de gemeente zoeken naar een structureel veilige inrichting. Is de verkeersveiligheid niet in het geding dan stopt de inspanning van de gemeente en wordt de situatie gehandhaafd.



Onkruidgroei plantsoen

In de plantsoenen groeit naast het groen ook onkruid. Dit onkruid wordt op gezette tijden door de groenaannemers verwijderd conform de onderhoudscontracten die de gemeente Someren met deze bedrijven heeft afgesloten. Het onderhoud wordt uitgevoerd op basis van vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus. Deze beeldkwaliteitsniveaus zijn beschreven in het beleidsdocument 'Beleidskaders stedelijk groen 2014' en vastgesteld door de gemeenteraad. Dit betekent dat het beeld van de plantsoenvakken moet voldoen aan de vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus.

Waardoor ontstaat overlast?

Overlast door onkruidgroei ontstaat doordat groenvakken niet of te weinig worden onderhouden door de groenaannemer. Het onkruid groeit boven de beplanting uit en in het ergste geval wordt de beplanting overwoekerd door het onkruid en sterft af. Dit kan voor de nodige ergernissen zorgen bij de burgers.

Anderzijds kan overlast door onkruidgroei ook ontstaan doordat de beplanting onvoldoende is gesloten en er open plekken in de beplanting voorkomen. Op deze open plekken heeft het onkruid vrij spel en kan zich snel ontwikkelen. Dit kan eveneens voor de nodige ergernissen zorgen bij de burgers.

Overlast door onkruidgroei kan ook ontstaan doordat het onkruid uit een aangrenzend groenvak bij burgers de tuin ingroeit waardoor overlast ontstaat.

Preventie en praktische oplossingen

De toezichthouders van de gemeente voeren regelmatig controles uit. Maandelijks wordt steekproefsgewijs geschouwd om te kijken of de aannemer voldoet aan de beeldkwaliteit. Eén keer per jaar wordt door de gemeente een inboetronde gemaakt, waarbij de open plekken zoveel mogelijk worden ingeplant.

Standpunt gemeente

Daar waar een burger overlast ondervindt van onkruid in het plantsoen, kunnen ze dit melden bij de gemeente.

De opzichter van de gemeente beoordeelt dan of de plantsoenvakken voldoen aan de vastgestelde beeldkwaliteit. Blijkt dat de beeldkwaliteit overschreden wordt, wordt de groenaannemer verzocht onderhoud te plegen in deze plantsoenvakken zodat weer aan de beeldkwaliteit wordt voldaan.

Blijkt dat de beeldkwaliteit niet overschreden wordt in de plantsoenvakken, dan stopt de inspanning van de gemeente en wordt de situatie gehandhaafd.

De burger heeft ook de mogelijkheid om het groenvak te adopteren van de gemeente en zelf het groenonderhoud uit te voeren. De gemeente sluit dan met de burger een adoptieovereenkomst af waarin is opgenomen welk onderhoud men zelf mag uitvoeren. De burger kan er dan voor kiezen om zelf het groenvak vaker te onderhouden.



Eikenprocessierups

Waardoor ontstaat overlast?

De eitjes van de Eikenprocessierups komen in april – mei uit. De rupsen vervellen wel 6-7 keer alvorens ze een vlinder worden. Na de 3^e vervelling verschijnen de brandhaartjes (half mei – eind juni). De brandhaartjes kunnen sterke allergische reacties zoals huidirritatie veroorzaken.

Preventie en praktische oplossingen

De mate van overlast door de eikenprocessierups kan per jaar verschillen. Daarnaast is het essentieel dat het juiste tijdstip van bestrijden wordt gekozen. Als de eitjes uitkomen en de boom net blad begint te vormen, zijn de omstandigheden het gunstigst en zal biologische bestrijding het beste resultaat geven.

De gemeente heeft jarenlang ervaring in het efficiënt bestrijden van de eikenprocessierups. Hierdoor is overlast door eikenprocessierups goed te bestrijden.



De eikenprocessierups kan op meerdere manieren bestreden worden:

Biologisch: De kroon van de eik wordt bespoten met een biologisch middel. Als de rupsen van de bladeren eten krijgen ze het middel binnen en sterven. Voordeel van deze werkwijze is dat het toegepast kan worden in het stadium wanneer de rups nog geen brandharen heeft.

De nesten van de processierups kunnen bestreden worden middels branden en zuigen. Hierdoor worden de rupsen en nesten vernietigd.

Mechanische bestrijding: De rupsen worden verwijderd met speciale zuig- of brandapparatuur. Deze bestrijding kan pas worden ingezet als de rupsen zich verzamelen op de stam van de boom en in koloniën bij elkaar zitten. In dit stadium hebben de rupsen de brandharen die voor gezondheidsrisico's zorgen. In een eerder stadium zitten de rupsen door de gehele kroon verspreid en zijn daardoor niet effectief weg te zuigen/branden.

Chemische bestrijding is niet gewenst wegens brede werking op het gehele ecosysteem van de boom. Tevens kan door bestrijdingsmiddelen een verhoogde belasting van het grondwater ontstaan.

Standpunt gemeente

Locaties waar de processierups wordt bestreden worden afgestemd op het gebruik en de functie van de openbare ruimte. De gemeente heeft door haar jarenlange ervaring, de locaties waar overlast ontstaat, goed in beeld.

Niet alle eikenbomen worden behandeld. Eikenbomen naast zandwegen of in natuurgebieden worden in principe niet behandeld tenzij het gebied een belangrijke recreatieve functie heeft. Bijvoorbeeld het Keelven.

Eikenprocessierups is een soort van overlast die geen uitstel toelaat. De gemeente probeert alles om de plaag op een professionele manier te voorkomen/bestrijden. Eigen waarnemingen en meldingen van burgers worden adequaat opgepakt.

De aanwezigheid van eikenprocessierupsen is zelden reden om een boom te kappen.

Enkel in gevallen waarbij effectieve bestrijding niet mogelijk is en de boom een gevaar vormt voor de volksgezondheid.



Overige klachten

Naast de behandelde overlastonderwerpen zijn er nog een aantal onderwerpen die worden aangegrepen om over bomen te klagen.

Deze onderwerpen lichten we kort toe.

Beestjes

Beestjes en insecten horen bij de natuur. Toch klagen mensen over de insecten die bomen als voedselbron of rustplaats benutten.

Vogels

Volgens kunnen voor de nodige overlast zorgen als ze hun poep laten vallen. Sommige vogelpoep zorgt zelfs voor blijvende schade aan autolak als de eigenaar de poep niet snel afpoetst. De gemeente ontvangt hierover klachten die vaak gepaard gaan met het verzoek om bomen te verwijderen.

Daar waar vogels (bijvoorbeeld roeken) in het "stedelijke gebied" op een geconcentreerde plek een serieuze plaag vormen kan het een overweging zijn om ze met geluiden of roofvogels te verjagen.

Lawaai

"Hoor de wind waait door de bomen" Voor de een is dit een rustgevend geluid, een ander ervaart dit als uiterst storend wanneer dit zijn/haar nachtrust verstoort.

Standpunt gemeente

Geen van deze overlastonderwerpen zijn redenen om een boom te kappen.



Derving van inkomsten bij agrariërs of ondernemers

In het buitengebied kunnen bomen schaduw geven op akkers of kassen. Hierdoor kan een boer of tuinder in de beschaduwde zone minder opbrengsten genereren.

Binnen de bebouwde kom kunnen er situaties zijn waarbij uitbaters van horeca klagen dat bomen teveel schaduw geven op het terras of dat viezigheid van de bomen het meubilair vies maakt.

Waardoor ontstaat overlast?

Schaduwvorming op het land of kas kan voor inkomstenderving leiden.

Viezigheid op terrassen zorgt voor extra schoonmaakwerk.

Preventie en praktische oplossingen

Schaduwwerking op het land is niet direct op te lossen. De bomen in het buitengebied staan er vaak langer dan dat de eigenaar de grond in gebruikt heeft. Bomen in het buitengebied kunnen niet zonder meer weggehaald worden. Daar waar de bomen aan het einde van hun leven zijn, worden ze in het kader van de Boswet 1 op 1 afgestemd.

Bij nieuwe aanleg kan de gemeente rekening houden met plantafstanden en soortkeuze.

Plantafstanden zijn provinciaal vastgelegd. Eventuele afwijkingen dienen daarom op provinciaal niveau te worden afgestemd.

Daar waar bomen ervoor zorgen dat de voedselveiligheid of bedrijfshygiëne in gevaar brengt, kan kap of vervanging een overweging zijn (die druipen).

Standpunt gemeente

Vermeende inkomstenderving is op zich geen reden om bomen te kappen.



Gemeente
Someren